



# De dochter der natuur : toneelspel

<https://hdl.handle.net/1874/368919>

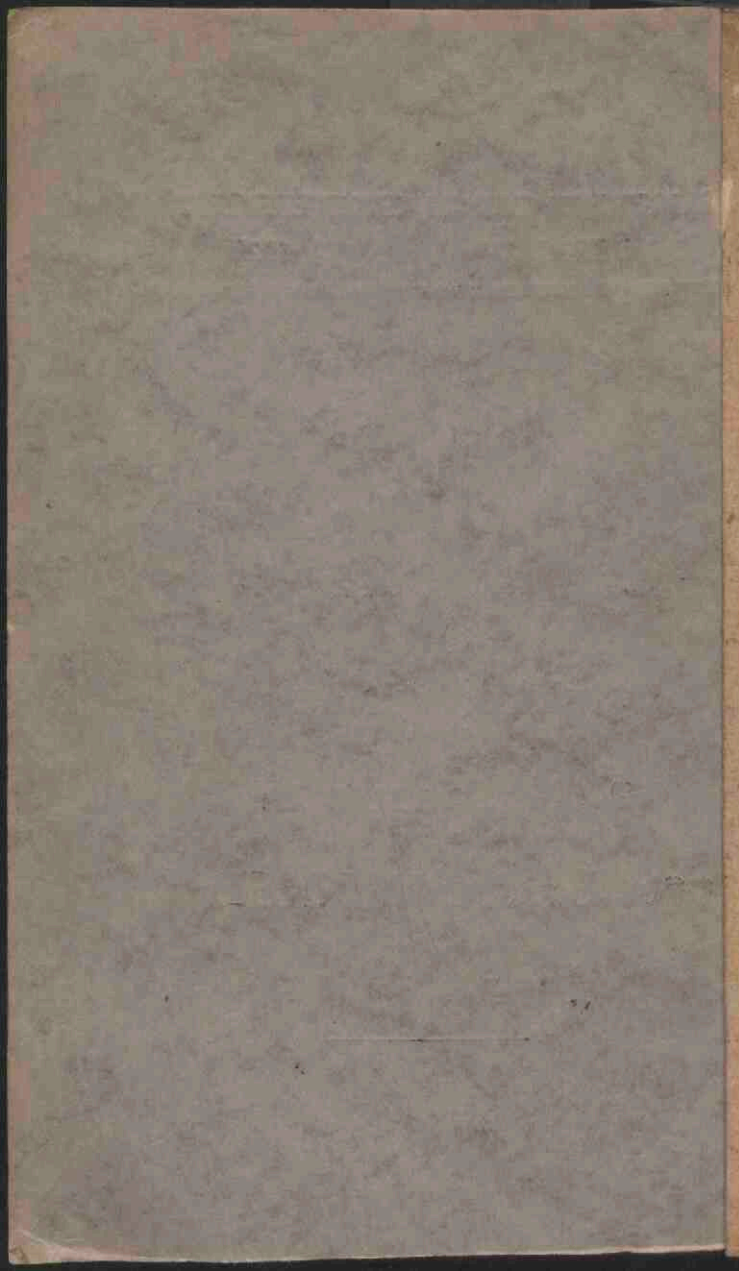
BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT  
TE UTRECHT

1929

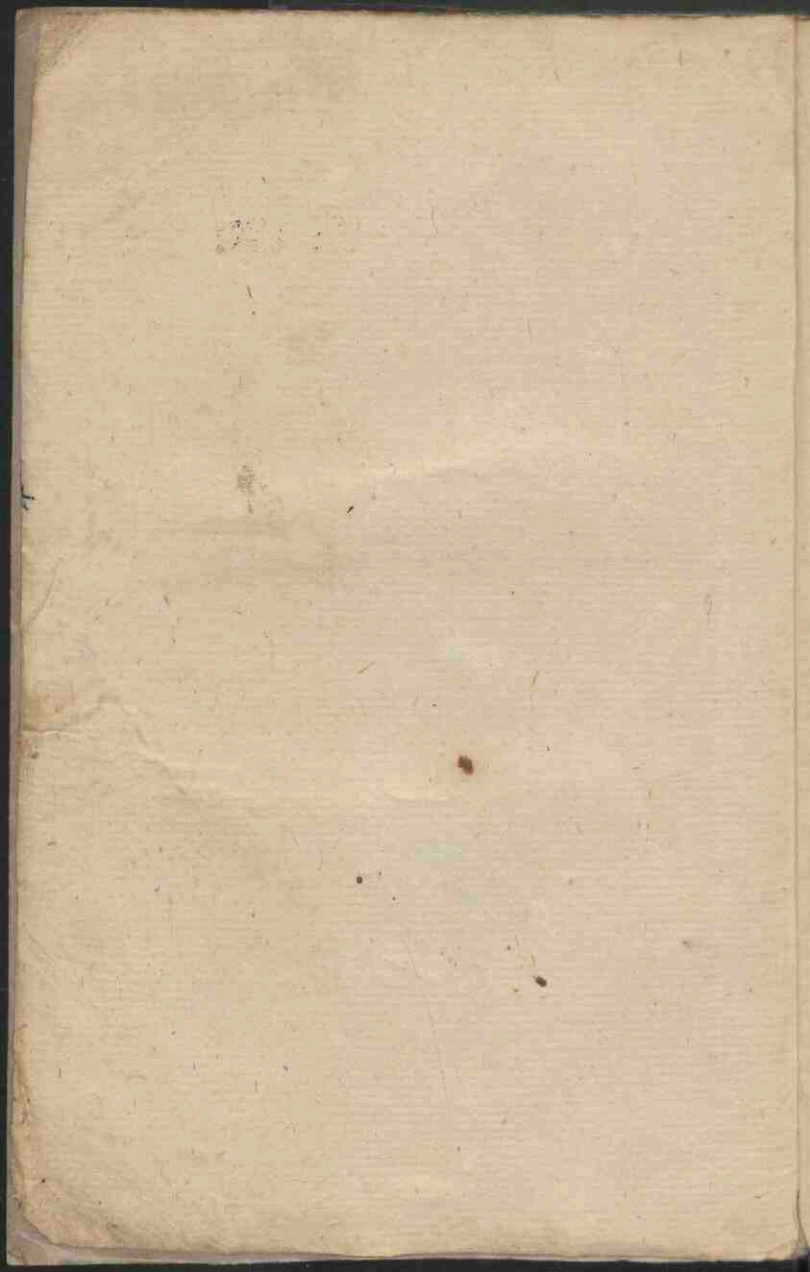
---

**Verzameling tooneel-  
stukken uit de  
nalatenschap van  
prof. Dr. J. te WINKEL**

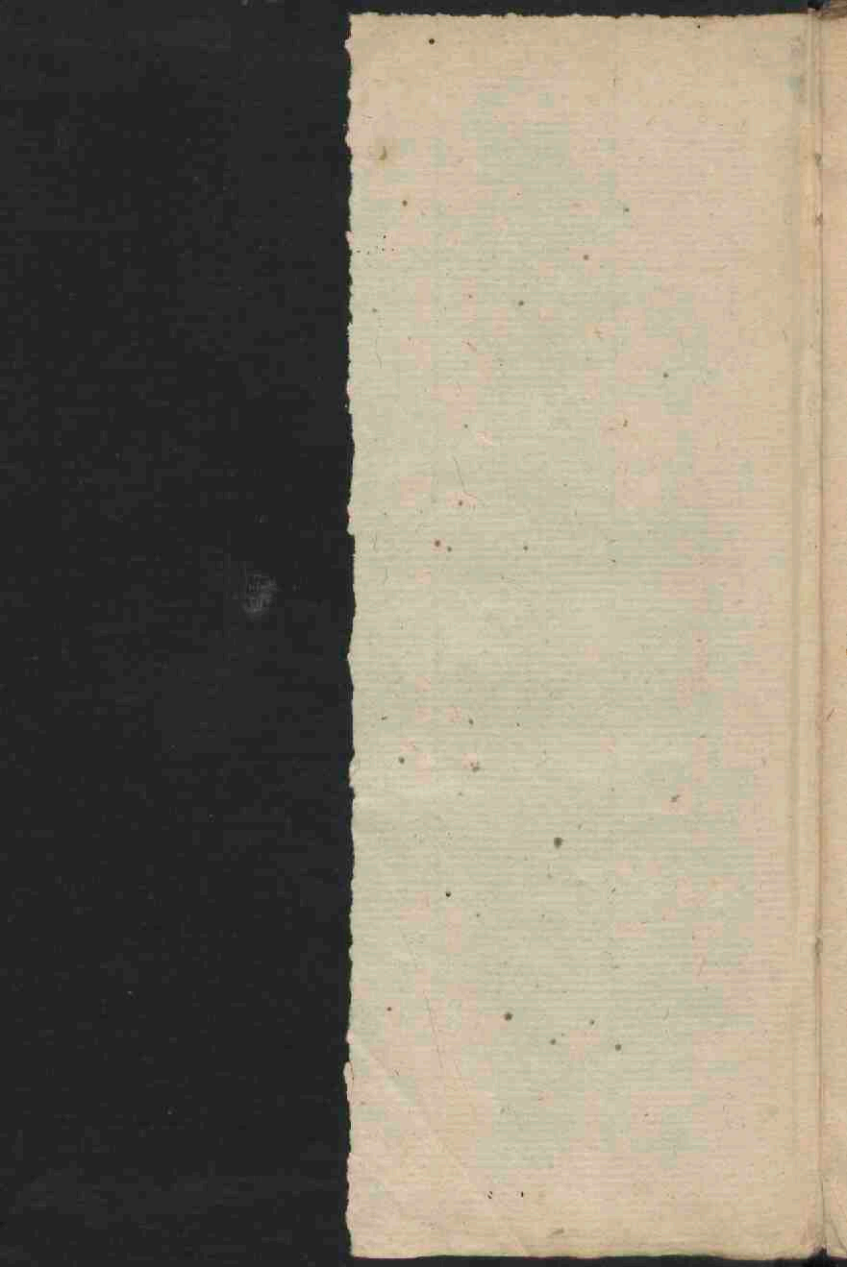
**No. 493**



Dr J. to Michel  
N 129 d







493  
D E

DOCHTER DER NATUUR.

BIBLIOTHEEK  
NOORD-DEELSTAD.

T O O N E E L S P E L .

N A A R D E N

TWEEDEN HOOGDUITSCHEN DRUK,

V A N

AUGUST VON LA FONTAINE.

---

T E R O T T E R D A M ,

Bij C. VAN DEN DRIES, 1799.

BIBLIOTHEEK DER  
RIJKSUNIVERSITEIT  
UTRECHT.



BOCHTER DER N. T. U. T.

T. O. M. S. E. S. S. E. S.

1830

THESE HERRSCHENDE

V. A. N.

AUGUST VON LA FORTUNE

IN FORTSCHRITT  
UND AN DER GRIE...

BRUNNEN

FRANKFURT

1830

## V O O R B E R I G T.

Zoo dra zag dit Tooneelstuk niet het licht, of het werd, met zeer veel bijval, op de meeste van Duitschlands schouwburgen vertoond, en de Duitfche boekbedoordeelaars fpraken 'er met den grootften lof van. Zoo kwam het ook ter onzer kennis, en wij vonden alleszins bewaarheid, het gene zij 'er van badden gezegd. Intusfchen was 'er een tweede druk van verfchenen. Het een en ander heeft ons aangefpoord, hetzelfde ook op onzen bodem te verplanten, op dat het Ba-taafsch tooneel 'er insgelijks partij van trekken kunne. Wij hoopen 'er geen ondank bij het tooneeiminneud Publiek mede te behalen, en twijfelen niet, of het zal vermaken en flichten. Hier en daar heeft men zich eene kleine vrijheid veroorloofd, welke het oorfpronglijke ten minfte niet ontferen zal.

DE VERTALER.

V O O R B E I D

V E R T O O N E R S.

VAN WALBORN, *Præsident van Justitie.*

KAREL, *zijn Zoon.*

LOUISE, *Karels Minnares.*

*Major* VAN WALBORN, *Oom van Karel.*

LEOPOLD, *Vader van Louise.*

VAN WOLDEK, *Luitenant.*

HENDRIK, *Bediende van Karel.*

ROOSJE, *een Boerenmeisje.*

BOSSE, *een Kastelein en Minnaar van Roosje.*

WACHT.

BOEREN.

D E

DOCHTER DER NATUUR.  
T O O N E E L S P E L.

---

---

E E R S T E B E D R I J F.

*Het Tooneel verbeeldt een vertrek eener boeren-  
wooning in Duitschland.*

---

---

E E R S T E T O O N E E L.

DE PRÆSIDENT VAN WALBORN, VAN WOLDEK.

D E P R Æ S I D E N T.

Nu, lieve Woldek! hebben wij onze reis ten einde gebragt! Ik dank u met een gevoelig vaderhart, en thands geve de hemel, dat gij wel moogt slagen in het gene gij mij, zoo ik hoop, niet weigeren zult.

V A N W O L D E K.

Nog begrijp ik geen woord, Mijn Heer Præfident!

D E P R Æ S I D E N T.

Op het oogenblik! Neem plaats. (*Zij gaan zitten.*)  
Gij zijt immers de vriend van mijn Zoon, niet waar,  
lieve Woldek?

A

W O L D E K

WOLDEK.

Met hart en ziel!

DE PRÆSIDENT.

En gij denkt, dat hij op reis is?

WOLDEK.

Ja, naar Italië.

DE PRÆSIDENT.

Hij is op de vlugt.

WOLDEK.

Karel?

DE PRÆSIDENT, gevoelig.

o Lieve Woldek! wanneer ik wel eer van mijner Karel sprak, hoe zwol dan mijn borst van trots! De vorst beminde hem, het hof droeg hem achting, zoo geene liefde, toe, en nu —

WOLDEK.

Gij zult u nooit over hem behoeven te schamen.

DE PRÆSIDENT.

Niet? Hier in dit dorp, lieve Woldek! zwerft hij rond, in eene ellendige boerenkleeding, en is de verachtelijke speelpop van een listig boerenmeisje.

WOLDEK.

Mijn Heer Præsident!

DE PRÆSIDENT.

Hier! hier! reeds zedert zes maanden hier, en ik vrees, ik vrees — Gij kent zijne neiging tot het

ro-

romaneske; gij kent zijne grillen van natuur, gelijkheid van rang en stand, vrijheid, onafhankelijkheid en afkeer, om zich naer de wereld te schikken.

## W O L D E K.

Waarachtig, mijn Heer Præsident! gij vergist u, of ik heb Karel nooit regt gekend. Een boerenmeisje? Verklaar mij toch, mag ik het weten, hoe die raadsels samenhangen.

## D E P R Æ S I D E N T.

Gij moet het weten, om den ongelukkigen te redden. Gij weet immers, hoe vergenoegd ik met hem leefde: zijne romaneske grillen gaven, wel is waar, nu en dan aanleiding, dat hij zijne denkwijs openleide, die mij zekerlijk niet aangenaam was; want zijne begrippen strookten niet met de wereld, waar in hij leven moest. Ik dacht echter, de tijd, en de wereld zelve, zouden hier in wel de nodige verandering maken. Met zijn hart was ik volkomen te vrede. — Eenklaps wordt hij diepzinnig, koel, gemelijk en zoekt hij de eenzaamheid. Hij deed kleine reizen, en zeide mij niet, waarheen. Ik liet dat slippen. Maar nu werden zijne gesprekken over staat, rang, dwang en manieren, bitter. Ik merk niets. Hij gaat weêr op reis, en blijft weg; dagen, weken lang wacht ik met ongeduld; hij is verdwenen: eindelijk doorzoek ik zijne kamer en vind dit billet.

(Hij krijgt een billet uit zijne zak en leest.) „Ik  
 „verlaat U voor eenigen tijd, lieve Vader! Indien  
 „ik uwe goedkeuring had durven hopen, op eene  
 „verbindtenis, die mijn grootste geluk op aarde uit-  
 „maakt, ik had mij zeker het genoeg niet ont-  
 „zegd, onder uwen zegen gelukkig te worden. Het  
 „zal U ligter vallen, eenen zoon te vergeten, die  
 „geen moeds genoeg bezit, zijn geluk aan de denk-  
 „wijze der grote wereld op te offeren, dan hem toe  
 „te staan, zijne rust te vinden in de armen van een  
 „meisje, dat alles bezit, wat haar beminlijk maakt,  
 „uitgezonderd de bevoegdheid, van ten hove te mogen  
 „verschijnen.” (Het billet weer in de zak stekende.)

Ik was als verpletterd. Reeds had ik eene ech-  
 verbindtenis met freule Alheim voor hem klaar gemaakt.  
 Ik zweeg stil, maakte het hof wijs, dat hij naar Italië  
 gezworven was, en droeg nu mijn verdriet alleen.  
 Onder de hand win ik eenig berigt in, en eindelijk  
 — ô hemel! krijg ik te weten, waar hij is. Hij is  
 nog niet in den echt vereenigd. Ik vlieg naar den  
 vorst, en ontdek hem mijn ongeluk. De vorst gaf  
 mij eenen vrijbrief, om het meisje en mijnen zoon te  
 mogen gevangen nemen; maar alleen in geval van  
 het uiterste gevaar.

## W O L D E K.

En waarachtig, mijn Heer President! het gevan-  
 gen zetten van het meisje had U uwen zoon geheel  
 en al ontroofd.

D E P R Æ S I D E N T .

Dat begrijp ik nu ook. Juist daarom ben ik thands zelf hier. U, lieve Woldek! geef ik Karel in handen. Vriendschap zal het hart van den zoon, voor den vader openen. Ga en zoek hem op; zeg hem, dat hij mij in 't graf zal brengen; zeg hem — hemel! een verwaarloosd schepsel, zonder zeden of manieren, zonder het een of het ander, zou de gemalin van mijnen Karel worden!

W O L D E K .

Nu, zoo geheel verwaarloosd kan zij niet wezen, als Karel haar bemint; en, hoor eens, Heer Præsident! ik zou liever eerst met het meisje, dan met Karel, spreken. Wat weet gij wel zoo van het meisje?

D E P R Æ S I D E N T .

Zoo veel als niets, maar zijn brief —

W O L D E K .

Zie, lieve man! Karel zal zeggen: Kent gij haar? Hebt gij ze gezien? Weet gij, waarom ik haar dit alles opoffer? En wat zal ik dan antwoorden? Voorzichtig met Karel!

D E P R Æ S I D E N T .

Ik laat alles aan U over, lieve Woldek! Beschik over mijn vermogen, bedien U van mijn gezag, indien het noodig is: alleenlijk geef mij mijn zoon weder.



W O L D E K.

Karels geliefde, voor welke hij alles opoffert, moet waarlijk geen gewoon meisje wezen. Maar dit zij, hoe het wil, wij zullen een hevig vuur hebben door te staan. Eerst echter zullen wij een weinig recognosceeren. (*Hij roept aan de deur*) Kastelein!

T W E E D E T O O N E E L.

DE WAARD BOSSE, DE VOORIGEN.

B O S S E.

Goede morgen, Heeren!

W O L D E K.

Goede morgen, goede morgen! (*De President gaat zitten.*) Is hier in het dorp ook een adelijk goed?

B O S S E.

Neen, God dank! dat is 'er niet: visch en vijver, wild en bosch behooren ons zelve toe.

W O L D E K.

Of een predikant?

B O S S E.

Ook niet, wij gaan drie uren van hier te kerk.

W O L D E K.

Een houtvester, ontvanger of regter moet hier toch wonen?

B O S S E.

B O S S E.

Neen, neen! het bosch komt ons toe, en mijn broeder is schout; de belastingen ontvangt het ambt zelf.

W O L D E K.

Het dorp heeft een fraaije ligging; deze landstreek is zeer romanesk.

B O S S E.

Nu ja; maar men vindt 'er ook zandplekken genoeg, waar geen mest iets helpt.

W O L D E K.

Het verwondert mij maar, dat niet de een of ander vreemdeling, in deze bekoorlijke streek, zich een huis en hof aankoopt, of ten minste hier niet gaat wonen?

B O S S E.

Ja, het gaat wonderlijk in de wereld toe.

W O L D E K.

Toen wij het dorp inreden, zagen wij een jongman, die niet als een boer uitzag. Woont die hier?

B O S S E.

Zag hij dan uit, als een mensch?

W O L D E K.

Ja, als een mensch, maar zijn aangezicht was niet van de zon verbrand. Zijne handen waren zoo wit,

8 DE DOCHTER DER NATUUR.

als sneeuw. Hij zag uit, als of hij uit de stad hier heen getrokken ware.

BOSSE, *met drift.*

Ha, ha! die! — Nu, ik wensch niemand kwaad —

WOLDEK.

Maar hem toch. Wie is hij dan?

BOSSE.

Hem! goed mag 'er wel niet veel aan zijn. De hemel weet, hoe hij hier gekomen is. Hoor, mijn Heer! is dat satzoen van zulk eenen vreemdeling, om iemand het schoonste meisje in het geheele dorp zoo maar voor de neus weg te kapen. Niemand in het dorp mag hem lijden?

WOLDEK.

Hoe zoo?

BOSSE.

Daar komt hij, vóór een maand of zes, hier aanstrijken, en koopt zich eene aartige landhoeve. Nauwlijks is hij hier warm, of hij zit de meisjes reeds achter na.

WOLDEK.

Hoor eens, lieve Kastelein! 'er ligt mij aan gelegen, om die zaak ordenlijk te onderzoeken. Wanneer kwam die vreemdeling hier aan?

BOSSE.

Wel, zoo omtrent nieuw jaar.

WOLDEK.

WOLDEK, *tot den Præsident.*

Is het zoo?

DE PRÆSIDENT.

Juist zoo, den derden January.

BOSSE.

Net, den derden January. Hij koopt Michel Bohnsteds landhoeve. Is 't niet zoo, oude Heer?

DE PRÆSIDENT.

Hij is een fraai manspersoon, niet waar?

BOSSE.

Een kerel, als een pop. Dat is juist de duivel!

WOLDEK.

En spreekt schielijk, maar goed?

BOSSE.

Voor al met de meisjes. Net zoo, en dat is juist de duivel!

WOLDEK.

Heeft een paar groote zwarte oogen?

BOSSE.

Net zoo, mijn lieve Heer! net zoo! Ja, daar praat zij altijd van; die weergaafche schoone oogen!

DE PRÆSIDENT.

Hij is het! hij is het!

20 DE DOCHTER DER NATUUR.

B O S S E.

Wie? Kent gij dien lafbek?

W O L D E K.

Zoo half en half. Hoor eens, manlief! nu tot de andere zaak. Wie is dat meisje?

B O S S E.

Die hij achter na zit? dat is Roosje, mijn nichtje, en, wat nog erger is, reeds half en half mijne bruid, tot dat de duivel dien kerel hier heen voerde.

W O L D E K.

Is het meisje mooi?

B O S S E.

Dat denk ik, mijn Heer! Zoo mooi, dat men ze nauwlijks onder de oogen durft zien.

W O L D E K.

En is zij eene boeren dochter?

B O S S E.

Wel zeker! Haar vader was mijn vaders broeder.

W O L D E K.

En hare leest?

B O S S E.

Leest? Neen daar lijkt zij niemendal op. 't Is een beeldje van wasch; zoo vriendlijk, als — als de Engel onder den doopsteen.

W O L D E K.

W O L D E K .

Ik meen , of zij zoo is , als de andere boeren-  
meisjes ?

B O S S E .

Ó Dat is een onderscheid als dag en nacht. Schoon,  
schoon als melk en bloed.

W O L D E K .

Ik meen , of zij verstand heeft ?

B O S S E .

Verstand , ó als een engel , en die , die maakt ze  
nu eerst regt wijs.

W O L D E K .

Versta mij wel , Bosse ! ik meen , leest zij ook wel  
boeken , die andere meisjes niet lezen ? kan zij brie-  
ven schrijven ? speelt zij het klavier ? spreekt zij  
fransch ? — want zoo iets moet het toch wezen !

B O S S E .

Dat zou 'er naar lijken ! Fransch ? Neen , eerlijk  
is zij ! — Wat weérge ! dat had ik toch merken  
moeten.

W O L D E K .

Gaat zij dan , even als andere boeren meisjes , ge-  
kleed ?

B O S S E .

12 DE DOCHTER DER NATUUR.

B O S S E.

Nu, mijn Heer! gij kunt ook naar vragen! Zou zij dan naakt loopen? Zij is een boerenmeisje, en daar mede uit!

W O L D E K.

Maar wat duivel, Bosse! gij zegt immers, dat die vreemdeling haar lief heeft?

B O S S E.

Wel nu, voor den duivel! ik heb haar ook lief, en evenwel spreek ik geen fransch. Wat heeft het fransch praten toch met de liefde te schaffen?

W O L D E K.

Regt, regt, lieve Bosse! maak u maar niet boos! Heeft Roosje den vreemdeling dan ook lief?

B O S S E.

Daar, daar zit het hem juist. Voorheen vermogt ik alles bij haar. Honderdmaal heb ik haar gevraagd: Roosje! heb je me lief? — Wij zullen eens zien! zeide zij dan, en als een meisje eerst, wij zullen eens zien! zegt, dan heeft men gewonnen spel. Maar tegenwoordig — kijkt zij mij niet meer aan. 's Avonds staat hij bij haar, en fluistert en drukt haar de handen, en dan gaan zij, in het bosch of op de weide, moederziel alleen. Dan geduld! ik zal het nog beleven, dat Roosje wijs wordt: want is dat manier van doen? daar heeft hij de geheele hoeve  
doen

doen bestraten; voor geen halmpje mest op den gantschen hof; in den tuin slaan bloemen, in plaats van kool; den akker bestellen de knechts, en geen mensch ziet 'er naar om. Dat schoone goeje wordt ten eenemaal bedorven! en trouwt zij hem eens —

DE PRÆSIDENT.

Wil zij hem trouwen?

BOSSE.

Wel, mijn Heer! zou Roosje een enkel woord van hem hooren willen, a's dit zoo niet was? dat is juist de kockkock! de gladde kerel en de bloementuin steken het meisje in de oogen. Het gantsche dorp is rebelsch. Ik heb het Roosje gezegd; en ik wil hem hebben, zegt zij, al zouden de Domine en de Koster maar alleen mede ter bruiloft gaan!

DE PRÆSIDENT.

Hoort gij, een zeer buitengemeen meisje! ó! eer hij dat meisje —

WOLDEK.

Geduld! — Hoor, Kastelein! gij ziet, dat de vrentdeeling ons van nabij betreft, en ik hoop, wij zullen U en het dorp van dien jongman verlossen.

BOSSE.

Waarachtig? Nu, daar wensch ik u zegen voor! en kan ik u helpen, zoo —

WOL



W O L D E K.

Ja wel, kunt gij dat. Voor eerst mogt ik het meisje gaarne spreken. Kunt gij Roosje niet eens met goed fatsoen hier brengen?

B O S S E.

Op het oogenblik, allerlieffte mijn Heer! terstond strijk ik 'er naar toe, en zeg: Roosje! dat zal jou en je bruidegom opbreken, als den hond de worst! daar zijn twee Heeren —

W O L D E K.

Vooraf niet! Zij mag 'er geen woord van weten, dat wij met den vreemdeling iets hebben uitstaan. Gij moet ze, onder het een of ander voorwendfel, hier brengen, zoo uit vriendelijkheid, door overreeding —

B O S S E.

Ja, waarachtig, allerlieffte mijn Heer! Zij woont net hier naast. Door overreeding; en dan jagen wij dien kerel naar den duivel! (*Af.*)

D E R D E T O O N E E L.

D E P R Æ S I D E N T , W O L D E K.

D E P R Æ S I D E N T.

Nu, lieve Woldek!

W O L D E K.

Het begin is zekerlijk niet goed.

DE PRÆSIDENT.

Het hair, dat ik zoo lauge met eere gedragen heb,  
zal met schande — zoo een meisje!

WOLDEK.

Bedaard, bedoord! lieve Heer Præsident! Is het  
meisje zoo, des te beter voor U. Hij moet zien,  
wij zullen hem de oogen openen.

DE PRÆSIDENT.

Hij is een stijfkop.

WOLDEK.

Dat is waar; maar ook dan alleen, wanneer hij ge-  
lijk heeft.

DE PRÆSIDENT.

Hij zal op zijn stuk blijven staan, enkel om be-  
fehaming te ontwijken.

WOLDEK.

Hoe eenvoudiger het meisje is, des te beter. Ik  
zal hem uit alle zijne verschanfingen spotten. Zes-  
maanden zullen de eerste liefde wel wat bekoeld heb-  
ben, en misfehien ware hij reeds lange van zelf te  
rug gekeerd, had hij 'er maar bekwame gelegenheid  
toe gevonden. Gij zult het zien.

DE PRÆSIDENT.

Dat geve de hemel!

VIER

## VIERDE TOONEEL.

BOSSE, *die Roosje het vertrek in sleept.*

DE VOORIGEN.

BOSSE.

Naar binnen! naar binnen! zonder genade! naar binnen, zeg ik! die twee Heeren zullen het u wel leeren! naar binnen maar! toe! toe!

ROOSJE.

En nu wil ik niet.

WOLDEK.

Kom eens een oogenblik nader, lieve meid! Laat ze toch los, Bosse!

BOSSE *stoot Roosje midden in het vertrek en springt naar de deur.*

Daar staat Zij, en hier sta Ik, op dat zij niet ontsnappe.

ROOSJE, *half weenende.*

Ik heb U immers geen kwaad gedaan.

DE PRÆSIDENT.

Hemel! dat is zij!

WOLDEK.

Heb maar geen vrees, meisje lief.

DE PRÆSIDENT, *met hevige drift.*

Hoor eens, gij laag creatuur! — Bij —

BOSSE *springt tusſchen den Præſident en Roosje in.*

Met uw welnemen, ouwe Heer! zij is geen creatuur, en leed zal haar ook niet geſchieden!

W O L D E K.

Juiſt, Bosſe! (*Tot den Præſident.*) Mijn Heer! gij hebt mij de zaak toevertrouwd! — Zet gij U daar in de leuningſtoel neder, en gij, Bosſe! ga weder aan de deur.

B O S S E , *aan de deur.*

Net zoo, allerlieſte mijn Heer!

W O L D E K.

Hoor eens, ſchoon Roosje! gij hebt hier in het dorp eenen bruidegom, dien ſchoonen jongman, die dat goed van Michel — hoe was het ook, Bosſe? —

B O S S E.

Net zoo. Michel Bohnſtedt gekocht heeft.

W O L D E K.

Niet waar, Roosje lief!

R O O S J E.

Ach, mijn lieve Heer! wat heeft hij dan voor kwaad gedaan?

W O L D E K.

Niets, niets ter wereld; en gij hebt wel een wakkeren bruidegom.

BOSSE, *scherp toeluiserende.*

Wat?

WOLDEK.

En, als gij trouwt, ben ik uw bruiloftsgast, niet waar Roosje?

BOSSE, *nader bijkomende.*

Wat duivel is dat? Bruiloftsgast? Roosje kom! Kom voord Roosje!

ROOSJE.

Neen, nu wil ik juist blijven.

WOLDEK.

Hoort gij, Roosje! beloofst gij mij dat?

BOSSE.

Kom Roosje! kom, voord!

ROOSJE.

Als gij dan nog hier zijt, zeer gaarne.

BOSSE.

ô Mijn allerlieffte oude Heer! begin gij liever weêr! Ja zij is eene — hoe hiet het ook nog? — eene creatuur!

WOLDEK.

De oude Heer moet in zijn leuningstoel blijven, en Bosse aan de deur! — Nu, Roosje! gij hebt uwen bruidegom wel regt lief?

BOSSE.

Kom Roosje! zeg ik.

ROOSJE.

Ja wel, van ganscher harte.

WOLDEK.

Bravo, schoon meisje.

BOSSE.

Kom Roosje! die Heer houdt u voor de gek.

WOLDEK.

Aan de deur, Bosse! — Ik vrees maar Roosje! dat 'er ligt een ongeluk uit zou ontaan, als gij hem trouwde.

ROOSJE.

Een ongeluk?

WOLDEK.

Ja, want kijk, die man is een —

BOSSE.

Een slechte waard — dat heb ik meermalen gezegd.

ROOSJE.

Maar hij heeft mij beloofd, dat hij den tuin beter in orde zal brengen, zoo dra 'er maar eerst iets gebeurd is.

BOSSE.

Lengens, Roosje! lengens!

R O O S J E.

En ik weet vast, dat hij het doen zal.

W O L D E K.

Vertrouw hem niet, kindlief! het zou mij spijten om U! Heeft hij dan in de daad reeds beloofd, U te trouwen?

R O O S J E.

Ja wel heeft hij dat.

W O L D E K.

En denkt gij, dat hij woord houden zal?

R O O S J E.

Waarom niet? Het is zoo een eeplijk mensch, en hij heeft mij zoo hartlijk lief.

B O S S E.

Maar dat muisje, Roosje! zal een staartje hebben. Hij doet het niet, en hij mag het niet doen.

R O O S J E.

En waarom niet?

B O S S E.

Die beide Heeren — Roosje! — zijn 'er — ziet gij wel?

W O L D E K.

Verder! Bosse! wij zijn 'er!

B O S S E.

Ja, die zijn 'er, en uw bruidegom —

WOLDEK.

Is 'er ook. Verder, Bosse!

BOSSE.

Nu ja! Gij zeide immers voorheen, dat hij U van nabij betrof. Ik geloof, dat hij het geld voor de landhoeve gestolen heeft. — Ziet gij, Roosje! en nu zijn de Heeren daar —

WOLDEK.

Om hem op te hangen. Niet waar?

BOSSE.

Nu, spreek gij dan!

ROOSJE.

Zoo dra gij stilzwijgt, Bosse! Hoor, kindlief! de man heeft een grap met u gehad; de man is —

BOSSE.

Reeds getrouwd? — Niet waar?

WOLDEK.

Bijna! (*Tot den President*) Ik ben verlegen: Zij mag niets merken, of zij praat.

ROOSJE.

Maar ik bid u, zeg mij toch, mijn lieve Heer! wat ongeluk kan 'er dan uit ontstaan?



DE PRESIDENT, *opstaande.*

Hoor; indien gij weér een enkel woord met dien vreemdeling spreekt, komt gij, voor al uw leven, in het spinhuis!

BOSSE.

Wat, mijn Heer? in het spinhuis? Roosje? Daar bij zal ik toch ook nog wel een woordje te zeggen hebben.

DE PRESIDENT.

En gij op de vesting.

BOSSE.

Wat, mijn Heer! op de vesting! Wie? Een van ons beiden!

WOLDEK.

Waarschijnlijk niemand! Merkt gij dan niet, Bosfe! dat de oude Heer met u kortswijft?

BOSSE.

Kortswijft? Met vesting en spinhuis? Ik geloof, die liet iemand wel in de grap ophangen! dat is een lompe scherts!

WOLDEK.

Bedaard, mijn Heer! — Wees maar gerust, Roosje! Het zal mischien zoo erg niet wezen. Wij zoeken iemand, die met de vorstlijke schatkamer weggeloopt is. Die moet zich hier ergens ophouden. Mischien is het uw bruidegom niet.

ROOS-

R O O S J E.

Ô Neen! vast niet. Hij kwam hier zonder huis en hof, en zonder kamer.

B O S S E.

Schatkamer? de drommel! dat is wel mogelijk. Hij betaalde met baar geld, het was goud, en hij heeft nog veel overig.

R O O S J E, *weenende.*

Zou hij het dan toch wezen?

W O L D E K.

Als hij eene sneé over het gezicht heeft, zeker.

K O O S J E, *vrolijk.*

Neen, neen! dat heeft hij niet; zijn gezicht is zoo glad als mijne hand.

B O S S E.

Roosje! hij heeft waarachtig wel; hij is de dief; het lidteeken is maar een beetje vergroeid.

R O O S J E.

Gij zijt een gek, Bosfe! ik ken zijn gezicht beter dan gij! Gij, gij hebt zelf zo eene sneé.

W O L D E K.

In de daad, Bosfe! net zo een lidteeken hebt gij ook.

B O S S E.

Ik? neen, dat is niet waar! Zeg, Roosje! heb ik eene sneê?

W O L D E K.

Nu, gaat maar heen, kinderen! ga maar heen, Roosje! het zal uw bruidegom dan toch wel niet wezen, en ik kom ter bruiloft.

R O O S J E.

Neen, eene sneê heeft hij niet. (*Af.*)

## V I J F D E T O O N E E L.

DE VOORIGEN, *behalven Roosje.*

W O L D E K.

Bosfe! nu moet gij mij het huis van den vreemdeling wijzen; mischien is hij toch de dief.

B O S S E.

Met veel plezier! kom dan! Maar appropoost! zou men hem niet eerst eene sneê over het gezicht geven kunnen? dan was hij het zeker.

W O L D E K.

Dat liet zich hooren, Bosfe! wij zullen het overleggen. Doucement, mon ami, & la victoire sera à nous!

B O S-

B O S S E.

Ha! ha! gij zijt zeker verliefd; want gij spreekt  
fransch.

W O L D E K.

Kom maar Bosse! kom maar! en wijs mij van verre  
het huis. (*Alleen af.*)

## Z E S D E T O O N E E L.

*Het Tooneel verbeeldt eene eenzame landsreek met  
boschwerk; ter zijde een open priël.*

*De jonge VAN WALBORN, en HENDRIK, zijn  
bediende, met een korfje bloemen.*

W A L B O R N.

Geef mij het korfje, en vertrek!

H E N D R I K.

Mijn lieve Heer —

W A L B O R N.

Laat de tijtels maar weg.

H E N D R I K.

Ik ben U getrouw geweest, en ben het nog.

W A L B O R N.

Wie heeft daar ooit aan getwijfeld? Geduld,  
Hendrik! mijn lot zal spoedig beëlist zijn.

HENDRIK.

Ik moest die landhoeve koopen, als of ze mij toebehooren zou, en — men denkt, dat gij ze van mij huurt —

WALBORN.

Nu, waarom herkauwt gij dat weêr? — dit weet ik immers.

HENDRIK.

Zeer goed; maar —

WALBORN.

Nu? maar?

HENDRIK.

Het gaat ons even zoo, als voornamen lieden. Ik ben — verliefd — tot aan de ooren toe.

WALBORN.

En nog staat de gek hier te babbelen. Ga dan naar uwe Dulcinea.

HENDRIK.

Heb ik dus verlof van U?

WALBORN.

Ó Ja! waarom dat niet?

HENDRIK.

Maar men houdt mij voor den eigenaar van de boerderij, en bedriegen kan ik niet meer, zedert ik hier woon.

WAL-

WALBORN.

Houd U stil, Hendrik! en niemand zal 'er U uitjagen! Is uwe schoone een boerenmeisje?

HENDRIK.

Ja, mijn allerlieffte Heer! — Roosje Bosse. ó Gij hebt ze zekerlijk reeds gezien.

WALBORN.

Ja, ik herinner mij. Een schoon meisje, Hendrik! ik wensch U geluk! — Hebt gij het jawoord van haar?

HENDRIK.

Tot op de boerderij na, ben ik klaar.

WALBORN.

Nu, die is de uwe!

HENDRIK.

Dank U, dank U, mijn Heer! — Kijk, bedriegen mogt ik niet, en, men zegge, wat men wil; het meisje had mij wel lief; maar de landhoeve mag tog wel mijn beste voorspraak geweest zijn.

WALBORN.

Eij, eij? Nu, vertrek! *(Hendrik af.)*

## Z E V E N D E T O O N E E L.

W A L B O R N , *alleen. Hij draagt het  
korfje in het priëel.*

**H**oe volgt het een toch uit het ander! In de stad  
ware de jongen een bedrieger geworden. Zijn Heer  
wordt verliefd, trekt op het land, en het borstje  
wordt eerlijk. Ach, Louise!

## A G T S T E T O O N E E L.

L O U I S E , *eenvoudig, zeer eenvoudig ge-  
kleed, niet naar de mode, maar met  
smaak, en* W A L B O R N .

L O U I S E .

**G**oede morgen, lieve Karel! dit is de eerste reis,  
dat gij vroeger hier zijt dan ik. (*Zij geeft hem de  
band.*)

W A L B O R N .

Goede morgen, mijne beste Louise!

L O U I S E .

Ik heb — zeer zacht, zachter dan ooit, geslapen,  
of ook niet geslapen. Enkel blijdschap deed mij tel-  
kens ontwaken. — Mijn vader heeft ongelijk, lieve  
Karel! — niet alle menschen zijn kwaad; want gij  
zijt goed.

W A L B O R N , *teder.*

Lieve, lieve Louise!

L O U I S E .

Andwoord mij eens uit den grond van uw hart!  
 — — Ik geloof, dat ik door U ligt zou kunnen  
 bedrogen worden, — en mijn vader zegt, wie iemand  
 vertrouwt, is reeds bedrogen. (*Vertrouwelijk vleijende*)  
 maar, bedrieg mij niet, Karel! Mij dunkt, ik zou  
 nooit een mensch meer lief hebben, als gij mij be-  
 droogt.

W A L B O R N .

Louise! Louise! al wilde ik mijn hart voor U ver-  
 bergen — op zulk eenen toon, zoudt gij het mij op  
 de lippen toveren. Geef mij uwe hand; voel mijne  
 oogen; ze zijn nat. Bij uwe onschuld, ik zal op-  
 regt zijn! vraag!

L O U I S E .

o Mijn lieve Karel! als gij weent, kan ik U niets  
 vragen.

W A L B O R N .

Laat ons dan in het priëeltje gaan zitten.

L O U I S E .

Neen, blijf hier onder den ruimen hemel! — Nu  
 Karel! gij bemint mij, zegt gij; is dat waar? —  
 Als het U geen ernst is, zeg het mij dan liever,  
 beste Karel! en bedrieg mij niet.

W A L B O R N .



W A L B O R N.

Ik bemin U, Louise! de hemel zij mijn getuige! ik bemin U hartlijk! —

L O U I S E.

Ach! dat ik het maar zoo regt gelooven kon; dat 'er een teeken aan den hemel geschiedde, om uwe liefde te bevestigen. — Mijn vader zegt altijd; de menschen doen alles enkel om hun eigen voordeel. Verstondt gij mij maar! of kon ik 't U maar zoo zeggen, als ik het meen. Hebt gij mij waarlijk lief? waarlijk? Wenscht gij van harte, dat ik altijd opgeruimd, altijd vrolijk zal blijven? en zoudt gij voor mijn geluk zorge kunnen dragen, 'er voor bekommerd kunnen wezen, of zoo iets?

W A L B O R N.

Louise, Louise! wat zal ik U zeggen? Mijn hart is zoo vol, klopt zoo angstig en vrolijk. Ó Louise! ik bemin U; gaarne zou ik sterven, kon ik 'er U door gelukkig maken!

L O U I S E, *vertrouwelijk, doch waarschuwend.*

Is dat waar, Karel! zie den reinen hemel eens aan.

W A L B O R N.

Hoor mij, reine hemel! ik bemin Louise meer, dan mij zelven.

L O U.

L O U I S E .

ô Karel , lieve Karel ! (*Zij zinkt in zijne armen , — Eene Pauze.*) Laat ik mij eerst de oogen afvegen ! Ik weet zelve niet , waarom ik ween , en nogthands is mij zoo wel te moede , ben ik zoo vergenoegd . Ik bemin U ook , Karel ! Waart gij arm , ik zou mij het voedsel onthouden kunnen , om het U te geven ; voor U arbeiden zou ik , in den heeten zomer en in de snependste koude ; den slaap zou ik mij kunnen weigeren , om voor U te werken ; en wanneer ik U gerust zag sluimeren , zou dat gezicht mij nieuwe krachten geven .

W A L B O R N .

ô Hemel ! ô lieve , beste Louise ! (*Hij zinkt op haren schouder.*)

L O U I S E .

Neen , Karel ! gij bedriegt mij niet ; neen , neen , gij bemint mij ; maar nog iets , Karel ! hebt gij andere menschen ook lief ?

W A L B O R N .

Ware ik een mensch , Louise ! wanneer ik menschen haatte ?

L O U I S E .

Maar mijn vader houdt de menschen voor wilde tijgers , die elkander haten en verworgen : Zijt gij geen tijger ? — Neen , Karel ! gij zijt goed , gelijk mijn vader en ik .

W A L

## W A L B O R N.

Hemelsche onschuld! — Uws vaders lotgevallen hebben hem waarschijnlijk zoo gramtoorig op de menschen gemaakt. 'Er woenen gewis zeer vele goede menschen op aarde.

## L O U I S E.

Nu zal ik U zeggen, wat mij dezen nacht zoo zacht heeft doen rusten. Dat hebt gij gedaan, Karel! gij! — Gij bemint mij, dat wist ik reeds lang. Maar ach! ik wist niet, of ik mij verheugen dan bedroeven moest: mijns vaders had mij zoo menigmaal met de beschrijving der liefde verschrikt; onder de vreeslijkste vertellingen van de heillooze gevolgen der liefde ben ik opgevoed. Nu leerde ik U kennen: Aan den eenen kant, trok mij eene verborgen neiging tot U, lieve Karel! en, aan den anderen kant, schrikten mijns vaders lessen en vermaningen mij af. Wel duizendmaal zweefde mij, wanneer ik in mijns vaders armen lag, en hij mij met zijne tranen besproeidde, de belijdenis onzer liefde op de lippen: maar ik weérhield mij. Waarom zou ik hem onnodige bekommering veroorzaaken? Zoo veel te opmerkzamer echter was ik op U. Gisteren bevond ik mij, bij geval, in het huis eens zieken: gij kwaamt ook daar, en ik verborg mij. Gij gaast den ouden man van uwen overvloed, en ik was over U voldaan; maar toen gij U bij zijne legerstede nederzette,

zette , en geduldig het langdurig geklag des grijsaards aanhoorde , hem verkwikte met uwe vriendlijke deelneming , zijnen kleinzoon op uwe knieën naamt en 'er mede speelde ; toen , toen Karel ! vloeiden mijne tranen ; toen gevoelde ik , dat gij goed zijt !

W A L B O R N .

En gij bevondt U dáár , dáár , in dat jammerhuis ?

L O U I S E .

Ja , ik was 'er. — Maar hoor nu verder : op dit oogenblik nam ik het besluit , om geheel de uwe te wезen ; de vrees ontweek mij ten eenemaal , en de zuiverste blijdschap vervulde mijn hart. Ik ben de uwe , Karel !

W A L B O R N .

Neen ! — ik wil U niet bedriegen ! weet gij wel , wat gij mij belooft ? — Louise ! oprechte , onschuldige ziel ! gij wilt de mijne zijn ? de mijne ? geheel de mijne ? Gij wilt mij nooit , en alles om mij verlaten ? Gij wilt standvastig bij mij uithouden , in jammer en nood zelfs ? Louise !

L O U I S E .

Ik ben de uwe , Karel !

W A L B O R N .

Ook dan , wanneer uw vader neen zeide ?

L O U I S E .

Neen ? mijn vader ? Hoe kan die neen zeggen ?

C

W A E

WALBORN.

En als hij nu eens neen zeide?

LOUISE.

Mijn vader heeft mij lief, en hij is goed, even als ik! Hoe kunt gij toch praten! Kan mijn vader mij dan verbieden, het goede te beminnen? En, al wilde ik ook, *konde* ik hem gehoorzamen? — Als men mij eens verbood, mijnen vader lief te hebben, zou ik dan gehoorzamen kunnen, al wilde ik ook? — Mijn vader wil zeker, om dat hij goed is.

WALBORN.

Gij wilt mijne vrouw zijn, Louise?

LOUISE.

Uwe vrouw, zoo lang mijn hart in dezen boezem klopt! Hier is mijne hand, Karel! Van dit oogenblik af ben ik uwe vrouw!

WALBORN.

Louise mijne vrouw! — Hoe kan ik dat geluk verdragen? — O Louise!

LOUISE.

Ik weet niet, ik ben zoo bewogen. — De hemel zegene ons! — En nu laat mij gaan: die blijde tijding moet ik mijnen vader vroeg brengen. Hij is nog te huis op zijne kamer. Blijf hier, ik zal hem bij U brengen. Karel! welke zonderlinge aandoeningen

gen

gen befformen mijn gemoed! — Gij zijt nu zijn zoon!

WALBORN.

Ik vrees, ik vrees, Louife!

LOUISE.

Zonderling mensch! ik ben zoo gelukkig en gij vreest. Karel! ik ben zoo vrolijk, als een vogel in de lucht, want gij zijt goed! Hoe gelukkig zullen wij zijn! — (*Af.*)

NEGENDE TOONEEL.

WALBORN *alleen.*

Zij is de mijne, en evenwel ben ik ongerust? — Wat zal heur vader zeggen? En wie is hij? — Dat onbevleete hart is het mijne! — De mijne is die schuldellooze ziel! Zoo heb ik dan gevonden, wat ik nauwlijks zou hebben durven wagen te wenschen! Weg nu voordaan met alle die rampzalige nietigheden der groote wereld! — Hier word ik gelukkig, hier wil ik ook eens den laatsten snik geven! — Wie — wie komt daar?

## T I E N D E T O O N E E L.

W O L D E K en W A L B O R N.

W O L D E K.

Lieve, beste Walborn! Is het dan toch waar!

W A L B O R N.

Zie daar, mijn getrouwe Woldek! — Of laat zich de vriendschap tot eenen speurhond gebruiken?

W O L D E K.

Waarom niet? ten minste, om den vriend op te spooren! ik heb mij uw huis laten wijzen; gij waart er niet in, ik slenter op dezen verruklijken weg voort en vind U hier, en dat zóó!

W A L B O R N.

Waarom niet zóó! Dit eenvoudig kleed, en dit afgesneden hair, staat mij toch denklijk wel mooi.

W O L D E K.

Men spot met zich zelve, om de spotternijen van anderen te ontgaan.

W A L B O R N.

Als gij het dus opvat, dan vergist gij U; want dit hart, Woldek! klopt, onder deze kiel, zoo vrolijk, zoo trotsch, dat ik ze met geen purper gewaad veruilen wilde. Maar, wat drijft U herwaards? Wilt

gij

gij mij te rug brengen? dat niet! want gij kent mij. — Gij wilt spotten, gelijk ik zie aan uw medelijdend lachend gelaat — maar de tijden, goede vriend! zijn voorbij, wanneer men nog lof of berisping van de wereld behoefde, om zich gelukkig of ongelukkig te gevoelen.

W O L D E K.

En waarachtig! onverschilligheid omtrent lof en berisping is ook de deugd, die gij thands wel het meest behoeft.

W A L B O R N.

Ik hoop, lieve Woldek! dat gij niet hier gekomen zijt, om uwe geestigheid bot te vieren? Gij zijt mijn vriend geweest; ik ben de uwe nog. Is de man in de kiel, met zijne rondgesneden hairen, en de hark in de hand, U nog zoo lief, als hij U anders in zijde en purper was, zoo — geef mij den handslag en zwijg.

W O L D E K.

Volkomen zoo lief als voorheen; maar zwijgen wil ik niet, juist om dat ik U nog even lief heb.

W A L B O R N.

Mijn vader heeft U gezonden, niet waar? — En tot wat einde? — Om mij te overreden, dat ik mij weér onder het ijzeren juk van den dienst aan het hof zou buigen, alwaar de uitneemendste belooning een glimlachje van den vorst is?

C 3

W O L.



W O L D E K.

Lieve Karel! kijk mij eens aan; gij schaamt U immers over die gekheid?

W A L B O R N.

Lieve Woldek! keer te rug en zeg den wijzen aan het hof, dat gij eenen gek gezien hebt, die op zijne zothed zoo verliefd was, dat hij 'er niet eens over spreken wilde.

W O L D E K.

Wie is nu geestig? ik of gij? — Karel! met zulke invallen zult gij geen dier gewigtige eischen voldoen, die de wereld op U heeft, noch aan de groote verwachting beantwoorden, die zij van U koestert!

W A L B O R N.

Gewigtige eischen, groote verwachtingen? He! — Vraag hen eens, die ik in den dienst ben voorge trokken: zij verblijden zich, dat de man een gek was, en zouden het U slecht dank wijten, dat gij hem van zijne dwaasheid genezen had; — Vraag het aan de duizende onderdanen: als de vorst hen maar brood geeft en rust, is het hen om 't even, wie zijnen naam bij het vorstlijk zegel schrijft!

W O L D E K.

Maar juist om het brood en de rust der onderdanen is het geenszins het zelfde, *wie* dat doet. Karel! Karel! waar blijven uwe fraaije droomen van menschengeluk!

W A L

WALBORN.

Juist getroffen, droomen! Denkt gij niet, dat duizend menschen hunne loopbaan met het zelfde hart begonnen hebben, als ik? maar de een jaagt, kwelt en pijnigt den ander zoo lang, tot dat men allengs ook een kattehart in de edele kompagnie krijgt. — En verder — de gansche wereld wil gelukkig zijn! Alles wat men doet, van ster en ordelint af tot den bedelzak toe, doet men, om gelukkig te wezen. Om brood, eer, rust, en ik weet niet wat al, te hebben, begluurt gij zoo wel de knopen en zakken van uwe kompagnie, als de kamerheer den blik der vorstin. Zoo doe ik ook! — daarom laat mij met vrede! Eene kiel of eene ster is op het einde een en hetzelfde!

WOLDEK.

Op het einde zult gij uw tegenwoordig geluk moede worden!

WALBORN.

Waarom spreek ik toch met U over zulke dingen? — hemel! — mijn geluk moede! — maar zoo gaat het U ook. Welk hoveling verveelden niet op het laatst zijne beuzelingen? — welk —

WOLDEK.

o Houd op met uwe ijdele uitroepingen! Dat hebben wij tijdverdrijf, en daar aan zal 't U ontbreken.

W A L B O R N .

X Kom, loop met uw tijdverdrijf! wat is het? op-  
hitsen, lasteren, loeren, ergeren, koppelen, en ein-  
delijk, invalide naar ziel en lighaam, en te dom  
zelfs, om kwaad te doen, huichelachtige gebeden  
prevelen! En wilde ik dien slechter volgen, mij blijft  
vermogen genoeg over, om daar in mede te doen.

W O L D E K .

Waarlijk, gij zoudt dan met eene fraaije hounding in  
de groote wereld verschijnen!

W A L B O R N .

Ho, ho! ik kom maar met geld voor den dag; dat  
is toch uw aanbeden afgod.

W O L D E K .

Gij zult uwen vader vermoorden.

W A L B O R N .

Hij leeft derhalve nog?

W O L D E K .

Tot hier toe leeft hij nog; maar lang uithouden zal  
hij het niet.

W A L B O R N .

Zie daar, hij is immers gezond en wél. Eene  
vrouw, welke de droefheid over den dood van ha-  
ren man niet in de eerste zes maanden doet sterven,  
kan veilig nog een kleed tot eene tweede bruiloft

koo-

koopen. Mijns vaders zoon is het ordelint, dat hij draagt, het ambt, dat hij bekleedt; Ik ben het niet. Als hij mij bemint, sta hij mij toe, gelukkig te wezen; minder kan men van de liefde toch niet begeeren!

W O L D E K.

Gij hebt hier geleerd, U zeer geestig uit te drukken; maar toch, denk ik, niet van het meisje, dat gij, in dit vermomd gewaad, naloopt. — Dit meisje —

W A L B O R N.

Eer gij verder spreekt, lieve Woldek! luister eens — dit meisje is heden Karel van Walborn's gemalin.

W O L D E K.

Heden?

W A L B O R N.

Heden! hadt gij mij iets omtrent mijne gemalin te zeggen?

W O L D E K.

Gij weet, lieve Karel! dat de vrouwen uit de groote wereld mijne Ideälen juist niet zijn, maar vergeleken met —

W A L B O R N.

Het meisje, dat ik bemin? Ho, ho! goede vriend! wat kunnen dan de vrouwen, die gij met dit meisje vergelijken wilt, meer dan het eenvoudigste boerenmeisje? — Langer dan zes maanden leef ik

hier nu reeds midden onder de landlieden; en al had ik 'er ook niets anders geleerd, dan dat het gemeenste boerenmeisje wel mag vergeleken worden met de elegantste Dame, ik zou reeds genoeg geleerd hebben. Luister eens! in de groote wereld praat men van bals, soupe's, en assembleën, en hier van bruiloften, pinksterbier, kermis en oogstfeest, maar gewoonlijk met meer geestigheid dan in de groote wereld; dáár trekt men de neus op over eene al te eenvoudige japon, en hier over eene te dunne halsdoek; uwe hofdames babbelen onzin, brengen dubbelzinnigheden, en, als het hoog komt, verveelende anekdoten voort den dag; en dit doet men hier zoo goed, als dáár; behalve dat men het hier in kragtig duitsch, daar in slecht fransch doet. Alles, wat uwe Dames meer kunnen, zal ik hier het eenvoudigste meisje, binnen vier weken, leeren, hare verwaandheid en aanmatigingen niet uitgezonderd.

## W O L D E K.

Gij moest die lofspraak op de dames drukken laten! Maar vriend! uwe minnares, gaarne wil ik met alle toegeeflijkheid over haar spreken, is toch waarachtig niets anders, dan een geheel ruwe natuurklomp.

## W A L B O R N.

Natuur! Nu ja, natuur! — Hemel! bewaar mijn geduld, op dat ik met dien blinden mol geen woord meer, over uw fraaiste meesterstuk, verlieze!

WOLDEK, *stil.*

Hij is razend dol! had ik het meisje maar op het oogenblik hier. (*Overluid.*) Karel! Kom toch weer tot U zelve! uw meisje —

WALBORN.

Is een Ideaal van schoonheid, naar ziel en naar lighaam! — Haar verstand is zoo zuiver, zoo fijn; haar gevoel zoo teder, zoo zacht, en de evenredigheid van beiden, de overeenstemmingheid van alle die volmaaktheden —

WOLDEK.

Nu waarachtig Karel! het is als of ik uit de wolken viel. (*Stil.*) In de daad, het schort hem in den bol.

WALBORN.

Ik bid U, Woldek! gij hebt mij uit mijne luim gebragt. Zwijg 'er van! ik wil niets meer hooren! — Hoe kijkt gij mij zoo raar aan?

WOLDEK.

Karel! als ik maar wist, wat ik van U denken moest: voor ernst te ongerijmd, en voor kortswijl te ernstig.

WALBORN.

Alles, wat gij wilt: alleenlijk bid ik U, verlaat mij thands!

WOL-

W O L D E K.

Gij zult mij toch , hoop ik , bij U opneemen en met U leven laten?

W A L B O R N.

Van daag niet, en morgen niet! voor eenen vriend zal overmorgen ook niet te laat zijn!

W O L D E K.

Nog eens! Gij trouwt het meisje op heden?

W A L B O R N.

Ja, heden nog! ware het mogelijk, op dit oogenblik zelfs.

W O L D E K.

En is niets in staat, om U van voornemen te doen veranderen?

W A L B O R N.

Woldek! wilt gij mij geheel gek maken?

W O L D E K.

Waarachtig, ik liet het nog heengaan, als gij ze voor uwe maitres hield, en daarbij —

W A L B O R N.

Rampzalige! nu pak U weg! wij hebben elkander nooit gekend.

W O L D E K.

Verblinde jongeling! wie heeft U zoo betoverd? en evenwel houd ik niet op, uw vriend te zijn; wij zien elkander weér. (*Beiden van verscheiden kanten af.*)

E L F.

## ELFDE TOONEEL.

HENDRIK *komt uit het bosch ten voorschijn.*

**D**at was immers de Luitenant; nu, die zal het toch wel beter weten, waarom mijn Heer in eene boeren kiel kruipt! Zonderling! eene boeren kiel aan te trekken, om een melsje te veroveren, wanneer men koets en paarden heeft! Bij Roosje zou dat nu juist omgekeerd wezen; die klopt het hart reeds, als ik maar van koets en paarden vertel. Maar, waar blijft zij van daag dan? Dáár zit mijn Heer, wanneer de zon opgaat, met zijne Louise, en, zoo dra hij weg is, zit Hendrik 'er met zijn Roosje: het onderscheid tusschen Heer en knecht heeft toch waarachtig op aarde niet veel te beteekenen! — Ha! daar is Roosje!

## TWAALFDE TOONEEL.

HENDRIK *en* ROOSJE.

HENDRIK.

**H**eifa! mijn Roosje lief! Nu is alles klaar! Geef mij nu den handslag, en dan laten wij ons inteekenen.

ROOSJE.

Hendrik! laat ik uw gezicht eens zien!

H E N -



H E N D R I K.

Mischien, hoe ik 'er bij uitzie? daar, kijk dan eerlijk genoeg!

R O O S J E.

Neen, eene snee is 'er niet.

H E N D R I K.

Wat drommel, wat voor eene snee!

R O O S J E.

Hoor, Hendrik! bij neef Bosse zijn twee Heeren, die zoeken eenen dief.

H E N D R I K.

Dan zullen zij lang zoeken moeten.

R O O S J E.

En die Heeren meenden, dat gij de dief waart; dat gij de vorstlijke schatkamer gestolen hadt.

H E N D R I K.

Die Heeren zijn gek, Roosje! maar eene vorstlijke kamer, ja Roosje! die heb ik; in dat stuk hebben zij gelijk.

R O O S J E.

Ach, lieve Hendrik! loop dan, wat gij loopen kunt.

H E N D R I K.

Wees maar niet bang, gekkionnetje! Ik meen de kamer, waar wij slapen zullen, als wij eens man en vrouw zijn; want dan zullen wij slapen, als vorsten!

R O O S J E.

Gij hebt dus geen schatkamer? — Daar ben ik blijde om; — ó Dat waren twee regte scherpregters! zij kwamen, om den dief terstond op te hangen. Hij heeft eene snee over het gezicht.

H E N D R I K.

Wat drommel beduidt dat gerammel?

R O O S J E.

Nu, gelijk ik U zeg: een paar scherpregters waren het, een oude en een jonge. De oude zeide, dat ik, voor al mijn leven, naar het spinhuis zou, en Bosse naar de vesting, en gij moest hangen.

H E N D R I K.

Wat duivel! waarom zoudt gij dan naar het spinhuis?

R O O S J E.

Om dat ik U trouwen wilde.

H E N D R I K.

Wel nu, wat drommel raakt die scherpregters mijn huwelijk? En waarom zou Bosse naar de vesting?

R O O S -

R O O S J E .

Om dat hij altijd van de deur afging; en de jonge scherpregrer wil met ons te bruiloft gaan.

H E N D R I K .

Dat is nu ereis dit en dats onbegrijpelijk; hangen zal ik; wanneer ik trouw, en de scherpregrer wil mede te bruiloft gaan!

R O O S J E .

Ja, want gij hadt reeds eene vrouw! Is dat waar?

H E N D R I K .

Die lui zijn gek. Wie heeft dat gezegd? de oude zeker.

R O O S J E .

Neen, dat zeiden de jonge en Bosfe.

H E N D R I K .

Bosfe? Nu, wacht mijn Heer Bosfe! ik zal U leeren liegen. Wat duivel! ik had reeds eene vrouw? Hoor, Roosje! zeg gij den ouden Heer maar, dat ik hem, zoo hij zich nog eens met mijn huwelijk bemoeit, in de lengte en breedte affmeeren zal; en zeg tot den jongen Heer, dat hij een gek is, en dat hij geen voet over mijn drempel moet zetten, op de bruiloft zoo min als anders; zeg ook aan Bosfe, dat ik hem van daag of morgen zelf spreekken zal.

R O O S-

ROOSJE.

Zeg gij dat aan die scherpreeters zelf.

HENDRIK.

Merkt gij dan niet, Roosje! dat die beide menschen een paar gekken zijn, die U hebben willen voor 't lapje houden? Kom, kom! ga gij maar heen en zeg hen dat, en zeg het hen ter dege! kom!

ROOSJE.

Als zij U dan maar niet ophangen. *(Beiden af.)*

D

TWEE.

## T W E E D E B E D R I J F.

*Het Tooneel verbeeldt eene boscbachtige landstreek,  
een priëtel op den achtergrond, uit het  
eerste Bedrijf.*

## E E R S T E T O O N E E L.

*Vader LEOPOLD, en terstond daar na LOUISE.*

LEOPOLD.

Daar komt zij. — Nog met de onschuld, met den helderen glans der gouden eeuw, op het bloozend gelaat. Wee den mensch, dat de deugd alleen in de eenzaamheid gedeijen kan! — Eindelijk, eindelijk, mijne Louise! waar zijt gij geweest?

LOUISE.

Ik heb U in huis gezocht, lieve vader! maar gij waart 'er niet. Nu zocht ik U in het bosch, en daar vond ik een paar kinderen uit het naaste dorp, aan gindschen kant van het kleine boschje, die, terwijl zij aardbeijen zochten, verdwaald geraakt waren, en dezen bragt ik weêr te regt. Dit heeft mij wat opgehouden. Daar na heb ik mij gehaast, zoo

spoec-

spoedig, als ik maar kon; want, vader lief! ik heb U eene gewigtige tijding te brengen.

LEOPOLD.

Nu, mijn lieve kind! en tevens eene zeer vrolijke, denk ik; want uw oog tintelt van vreugde.

LOUISE.

Ja, eene zeer vrolijke, vader! wat ben ik gelukkig! Ik ben de vrouw van een zeer goed man.

LEOPOLD, *bevig verscbrikt.*

Wat zegt gij, Louise! (*Hij poogt zich allengs weêr te berstellen.*) Hoe zoo, mijn kind? verhaal het mij.

LOUISE.

Gij verschrikt, mijn vader? ik heb toch, hoop ik, niets kwaads gedaan?

LEOPOLD.

Met uw weten en wil zeker niet, Louise. (*Hij gaat onrustig op en neder.*) Hemel! wat zal ik hooren! —

LOUISE.

Wees niet bedroefd, lieve vader! en luister; gij zult gewislijk over mij voldaan zijn.

LEOPOLD.

Zeker, kind! zoo gij mij volgen wilt. Kom, zet U naast mij. (*Zij gaan zitten.*) Wel nu, Louise! wie is de man?

LOUISE.

Een zeer braaf man, mijn vader! waarlijk een zeer braaf man.

LEOPOLD.

Goed; zeer wél! maar *wie* is hij? waar is hij van daan?

LOUISE.

Waar hij van daan is? ja kijk, dat komt mij thands zelve wonderlijk voor, dat ik hem daar nog niet naar gevraagd heb. Maar ik had altijd zoo veel gewigtige zaken met hem te spreken, dat ik aan die kleinigheid niet — ja, dat weet ik niet, waarlijk niet.

LEOPOLD.

Is het een boer? is het een man van rang? Andwoord, kindlief! andwoord!

LOUISE.

Ja, allerlieffte vader! dat weet ik in de daad niet. Maar wat doet dit ook tot de zaak? Hebt gij mij niet honderdmaal gezegd, dat ik alleen den mensch moest beminnen, en nooit den stand of rang?

LEOPOLD, *opstaande.*

Moet de deugd zelve dan een valstrik voor de deugd worden? Ik heb het gezegd! (*Tot Louise.*) Zeg mij toch eens, kind! is hij geheel en al zoo, als de overige landlieden?

LOU-

L O U I S E , *verbaasd.*

Ik weet niet, vader! het is haast, als of gij vreesdet, dat hij een boer ware. Zie, hij is als een boer gekleed, en ook niet. Zijne kleeding is zindelijker, netter en bevalliger, zijn gelaat edeler, zijn voorkomen zachter, trotscher; hij spreekt juist als gij, hij is juist als gij! Maar, vader! zeg mij toch —

L E O P O L D.

Laat het goed zijn, beste Louise! ik had ongelijk. Is hij een braaf, een edel man, dan zij hij, wie hij wil. (*Zich allengs meer en meer herstellende.*) En hoe, hoe zijt gij met hem bekend geworden?

L O U I S E.

Hoe? (*Glimlachende en zich bezinnende.*) Tegenwoordig, nu ik het zeggen zal, weet ik 'er nauwelijks een enkel woord van. Vóór zes maanden omtrent zag ik hem de eerste maal. Hij sprak mij aan, ik antwoordde hem, en — (*zich bedenkende*) het is toch zonderling, dat ik niet weet, hoe ik bekender met hem werd. Ik had gedacht, dat ik 'er veel van te vertellen wist. In de daad, vader! ik weet het niet. Ik werd meer en meer bekend met hem, even als eene bloem wast. Alle dagen wordt zij grooter, zonder dat men weet hoe? Niet waar, dat is toch liefde?



LEOPOLD.

Kind, kind! ik had U gebeden, mij niets te verzwijgen.

LOUISE.

Vader! in het begin heb ik U ook van hem gezegd. — Zie, lieve vader! gij hebt mij altijd bevolen, om zelden meer met de menschen te spreken, dan noodig ware: — ik wilde U gehoorzamen, vader! zeker, dat wilde ik. Maar luister, hoe wonderlijk dat het ging. Als hij mij bij de hand nam, als hij mij met zijne blaauwe oogen aankeek, als hij met mij sprak, dan vloog de tijd weg, gelijk een vogel. Een uur was ik bij hem geweest, en het scheen mij nauwelijks eene minuut. Niet waar, dat was toch weér liefde? Maar gij moest hem ook eens hooren spreken, of zien spreken: het is, als of men zijne gedachten in zijne ziel ontstaan zag.

LEOPOLD.

En dat verzwengt gij mij, onervaren meisje?

LOUISE.

Heb ik dat verzwegen? neen, vader! ik heb U van hem verteld. Gij antwoordde: vlied de menschen, het zijn tijgers, wolven! Ach! dat griefde mij, dat deed mij zeer. Toen zweeg ik maar liever, en besloot, hem, in stilte, gade te slaan. Ik volhardde in mijn besluit, en, gedankt zij de hemel! hij was  
goed,

goed, goed zoo als gij. Nu beminde ik hem ook met al mijn hart; ach! vader! ik heb hem onuitspreeklijk lief.

L E O P O L D, *flit.*

Hemel! waar zal de onschuld zich redden? (*Toe Louise.*) Neen, Louise! geloof mij, hij bemint U niet.

L O U I S E,

Niet? — (*Met vertrouwen.*) Hij bemint mij, vader! even hartlijk en teder, als ik hem bemin. Ik heb alles nauwkeurig nagedacht.

L E O P O L D.

Waarlijk, Louise! en gij bemint hem even weinig!

L O U I S E.

Hoe kunt gij dat zeggen, vader? Ik weet immers, wat ik voel. Luister toch, vaderlief! alles, wat gij mij van de liefde gezegd hebt, is juist zoo bij hem en bij mij. Zie, wij staan of zitten naast elkander, hand aan hand, en zwijgen, en nogthands verveelen wij ons niet. Duizendmaal heeft hij hier met mij in dit priëel gezeten; ach! wanneer hij mij met zijnen arm omvatte, of zijne lippen drukte op mijne hand of mond, dan was mij, ik weet niet hoe, maar zoo wél, zoo hartlijk wél te moede, en ik was nogthands weemoedig daarbij! Niet waar, is dat niet liefde?

LEOPOLD.

Hemel! — men kan zich bedriegen.

LOUISE.

En wanneer 'er eens een dag verliep, dat ik hem niet zag, dan was ik zoo wonderlijk, zoo angstig, zoo onrustig; bij U zelfs verveelde mij dan de tijd: maar zoo dra ik hem nu ook weder zag, opgeruimd was mijn hart, en juist zoo ging het hem ook. Nu was dat geen liefde?

LEOPOLD, *hoe langs zoo meer bedaard.*

Het schijnt bijna zoo. Zeidet gij hem dat ook?

LOUISE.

Wel zeker! — Zie! als ik sliep, droomde ik alleen van hem, en als ik ontwaakte, zoo — ach! meenigmaal heb ik mijne hoofdpeluw met tederheid aan mijnen boezem gedrukt, en ze met tranen bevochtigd. Zie, dan zat ik over einde op mijn bed, en verbeeldde mij, dat hij zich aan mijne zijde bevond; ó dat waren zoete, aangename uren! dikwerf ging de zon reeds op, terwijl ik nog daar zat en met zijne schijn praatte. Wat zegt gij nu, vader? niet waar? dat was liefde?

LEOPOLD.

Waarschijnlijk! (*Heen en weder loopende.*) Hoe moet ik het weeffel van mijn ongeluk draad voor draad

draad uitpluizen. (*Overluid en zich zelven vergetende.*)  
 Ô Verleide, verdoemlijk verleide onschuld! Hij is  
 een bedrieger, mijn kind!

LOUISE.

Ô Zeg dat niet weêr, lieve vader! zie de tranen  
 staan mij in de oogen.

LEOPOLD.

Louise! hij is een bedrieger; een gevaarlijk, arg-  
 listig bedrieger, die onder het mom van liefde —

LOUISE.

Dat is toch onbillijk, vader! Gij kent hem im-  
 mers niet! —

LEOPOLD, *zich bezinnende.*

Kijk, Louise! Hoor eens hier, kind! ik zal U  
 verklaren, waarom hij een bedrieger is. — Als hij  
 een eerlijk man ware, dan zou hij eerst bij mij ge-  
 komen zijn.

LOUISE.

En wat zou hij bij U doen?

LEOPOLD.

Mij gezegd hebben, dat hij U beminde.

LOUISE.

Maar om wat rede zou hij U dit juist hebben ge-  
 zegd? waarom niet liever aan mij? dat ware immers

even als of ik aan onzen ouden Thomas wilde zeggen, dat ik U lief had. Neen, dat zeg ik U zelveu.

L E O P O L D.

Ik meen dat zoo niet, Louise! Hij zou U van mij ten huwelijk gevraagd hebben.

L O U I S E, *verbaasd.*

Van U? Neen, vaderlief! dat begrijpt gij verkeerd! Zie, eerst moest hij mij kennen, daar op mij beminnen, en vervolgens moest ik hem eerst weder lief hebben, en dan moesten wij elkander zeggen: ik wil uwe vrouw zijn, ik wil uw man wezen! Wat had gij toch met dit alles te maken? Kondet gij weten, of ik hem lief had? of ik zijne vrouw zijn wilde? Als hij uwe liefde had willen hebben, ja dan —

L E O P O L D.

Zoo meen ik het niet Louise — ik —

L O U I S E.

Hoe meent gij het dan?

L E O P O L D.

Ik ben uw vader, kind! Hij weet toch, dat ik voor uw geluk zorg. Wenschte hij nu uw geluk, zie, dan kwam hij tot mij, en verzocht mij om mijne vaderlijke toestemming, van U te mogen beminnen.

L O U.

LOUISE.

Toestemming? Ik begrijp U in de daad niet. Hoe kan iemand de vrijheid geven, om te beminnen; dat zou immers even zoo wezen, als of men de vrijheid moest afbidden, om adem te halen. Neen, vader! ik zie wel, gij hebt nog nooit bemind. Geloof mij, het gaat met de liefde zoo rasch, en zoo onmerkbaar, dat men bemint, eer men het weet. Neen, neen, beste vader! dat was nu eens niets.

LEOPOLD.

Of ik had hem kunnen beproeven, of hij U ook wel waarlijk beminde.

LOUISE.

Ó Vader! wanneer gij dat kondet; beproeven, of hij mij waarlijk beminde? maar hoe zoudt gij dit toch beginnen? Nu, vaderlief! beproef mij dan eens, of ik *hem* lief heb. Neen, vader! ook dat kunt gij zelfs niet. Gij zoudt hem vragen: bemint gij Louise? en hij zou ja! antwoorden. Kijk, wanneer ik U zeg: ik bemin hem! hoe koel, hoe — ik weet zelve niet, hoe *dat* klinkt; maar wanneer ik het *hem* zeg, of hij *mij*, dan vader — de toon, waar op hij dit zegt, de opslag van zijn oog, en dat stille glimlachje op zijne lippen daarbij. Neen, vader! gij zoudt meenen, hij beminde mij niet, indien gij het hem vraagde. Had hij mij niet lief, ach! dan bedroeg hij mij en U.

L. E.

LEOPOLD.

Louise ! Louise ! ik bid U bij mijne vaderliefde !  
*(Zich herstellende.)* Maar luister nu , Louise ! Gij bemint hem dus ? hij bemint U ? en wat is uw oogmerk met hem ?

LOUISE.

Ach ! daar heb ik wel duizendmaal over nagedacht. Zie , lieve vader ! mij dunkt , hij betreft nu mede ons huis , hij woont bij ons , hij eet en drinkt met ons , hij verlaat ons nimmer. ó , wat zal dat schoon wezen !

LEOPOLD.

Maar als hij mij nu eens niet lief hebben kon , of ik hem niet.

LOUISE.

ó Dat zult gij zeker , vader ! Hij is zoo goed.

LEOPOLD.

Wanneer nu evenwel ? —

LOUISE.

ó Vader ! daar heb ik nooit aan gedacht. Maar *(nadenkend)* dat is toch wonderlijk. Neen , gij moet elks lief hebben : hij U en gij hem. Ik moest U anders immers verlaten , en , lieve vader ! hoe gaarn bleef ik bij U !

L E.

LEOPOLD, *in zich zelven pruttelende.*

Vader en moeder verlaten en — Alles wordt mij ten vloek! Maar Louise! wanneer hij nu eens een booswicht ware.

LOUISE.

Dat is hij zeker niet.

LEOPOLD.

Als hij U eens bedrogen had?

LOUISE.

Neen, zeker niet!

LEOPOLD.

Haal hem, kind lief! haal hem.

LOUISE.

Op het oogenblik, vader! maar —

LEOPOLD.

Doe het! doe het!

LOUISE, *met een veelbeteekenenden glimlach.*

Gij zult zien, dat men hem beminnen moet.

LEOPOLD.

Zoo veel te beter. (*Louise af.*) Hemel! was het dan niet mogelijk, deze onschuld te redden; was het dan —

L O U.



62 DE DOCHTER DER NATUUR.

LOUISE, *te rug komende.*

Maar, lieve vader! noem hem geen bedrieger, dat zou hem smerten. Zult gij?

LEOPOLD.

Ik hoop, dat ik het niet zal behoeven te doen!

LOUISE.

Zeker niet, zeker niet!

T W E E D E T O O N E E L.

LEOPOLD, *alleen. Afgebroken.*

Zoo is dan dit laatste gebouw van mijn geluk ook verwoest! — Louise in den strik eens verleiders! — En wanneer ik haar ook red, red ik ze toch met een bloedend hart. — Rijkdom en rang waren geen genoegzaam schild tegen de harde slagen van mijn noodlot: onschuld en deugd, dacht ik, bedrogen dwaas, zouden het wezen, en ook hier treft mij zijne hand! — Is hij een bedrieger? — Hij is een mensch! — ó wee daar komt hij! — in hare armen!

DER.

DERDE TOONEEL.

LEOPOLD, LOUISE en de jonge VAN WALBORN.

LOUISE.

Onbevreesd, lieve Karel! mijn vader is goed.

LEOPOLD.

Schroomt gij, voor het oog van een ongelukkig vader te verschijnen? Vrees niet! gij zijt vreeslijk.

WALBORN.

Ik heb geen vrees. Voor het oogenblik schroomde ik, dat het geluk van mijn gansche leven beslissen zal; maar Louise's vader vreesde ik niet.

LEOPOLD.

Gij kwaamt dus, om den gekrenkten vader te bespotten?

WALBORN.

Ik kom, om Louise's vader te bidden, dat hij mijn vader, mijn vriend, mijn leermeester wille zijn, dat hij het geluk van mijn leven bevestige en over mijne liefde tot zijn kind zijnen zegen spreekte. (*Walborn knielt met Louise voor Leopold.*)

LOUISE.

Zegen ons, zegen mijnen Karel! mijn vader!

64 DE DOCHTER DER NATUUR.

LEOPOLD, *verlegen.*

Eer ik zegen, moet ik regten. Sta op, Louise! — Is dat geene veinzerij, jongeling? Is alles waarheid, wat gij zegt, doet of schijnt?

WALBORN.

Ja!

LEOPOLD, *leviger.*

Deze kleeding ook, bedrieger? Zijt gij een boer, gelijk dit gewaad aanduidt? Spreek!

WALBORN.

Ik ben geen boer.

LEOPOLD.

Ziet gij nu wel, bedrogene, onschuldige ziel! ziet gij? — Wie zich vermomt, kan, wil niets anders, dan bedriegen. Ga, ga heen, bedrieger! en verheug U, dat gij dit onschuldig meisje in ellende gestort hebt.

LOUISE.

Karel! vader! ó Karel! spreek, spreek!

LEOPOLD.

Ga heen, bedrieger! en zoek een ander offer voor uwe geile lusten; ga!

WALBORN.

En Louise's vader wil mij niet eens hooren, wanneer het Louise's geluk betreft? Ik kon de vraag om-

omkeeren : ik kon Louise's vader vragen : is die kleeding , die eenvoudige kleeding het gewaad van uwen stand ? Behoort gij tot de benedenste klasse van menschen , gelijk uwe kleeding schijnt aan te duiden ? En zijt gij daarom een bedrieger , dewijl gij 'er niet toe behoort ?

L O U I S E.

Ziet gij , vader ! hij heeft gelijk.

L E O P O L D.

Waarom verberget gij uwen stand ?

W A L B O R N.

Ik verberg dien niet ; ik heb hem afgelegd. Een toeval leerde mij Louise kennen. Ik zag en sprak haar ; hare vlekkooze onschuld , het bekoorlijke , betoverende , natuurlijke , dat haar zoo beminlijk maakt , de edele schoonheid van haar hart , die in elk woord van haar doorstraalde , verjaagden in dien oogenblik alle wenschen uit mijn hart , behalven dien , van haar te bezitten ; of laat ik liever zeggen , alle de wenschen van mijn hart waren vervuld op het gezicht uwer dochter. Ik kwam in deze landstreek , ik verruilde het uitwendig sieraad van mijnen stand met dit eenvoudig gewaad der natuur. Ik was trotsch genoeg , om te gelooven , dat ik , met mijn hart , de sieradien wel kon ontbeeren ; ik wenschte Louise's hart niet

E

om

om te koopen: neen, maar te bezitten. Ik was zekerlijk voornemens, haar, met mijne hand, mijnen rang te rug te geven. Maar in het bezit van Louise's hart, leerde ik haar hart eerst kennen; ik leerde het geluk kennen, dat natuur, onschuld, eenzaamheid en een afgezonderd, verborgen leven, Louisa verschafte; ik begreep, dat Louise tot haars vaders geluk zoo wel noodig was, als tot het mijne. Ik gevoelde, dat Louise's hart enkel voor het hemelsch genot der deugd was geschapen, en dat de nietigheden van stand en rang haar geluk niet vergrooten konden; ik gevoelde mij tevens waardig, om dit geluk, van maar en in de natuur te leven, met U en Louise te deelen; ik gevoelde, dat ik een hart bezat, in staat, om dit geluk zelfs te verhoogen, Louise, aan dit hart, tot de gelukkigste vrouw, en U, in de armen van eenen zoon, tot den gelukkigsten vader te maken. Het ongeluk deed U, schijnt het, de wereld verlaten; en mij het geluk, dat Louise's liefde en uw zegen mij belooft. Ik ben geen boer; maar dit is mijne kleeding.

LEOPOLD, *omarmt Louise, die hem vleit en streelt.*

Gij hebt regt, mijn kind! — Ach dat dit alles waarheid ware! — Hoor, jongeling! ik heb geen vermogen, en gij?

WALBORN.

Ik zou vermogen genoeg hebben voor U en voor Louise; maar, mijn vader! gij gelooft immers mischien niet —

LEOPOLD.

Goed! goed! — en gij wordt op heden nog openlijk met Louise getrouwd?! —

WALBORN.

Mijn vader! uw gelaat is zoo dubbelzinnig. — Op heden nog! ó Laat dit zoo zijn; eerbied en liefde zullen U beloonen,

LEOPOLD.

En hoe heet gij?

WALBORN.

Ik heet Walborn.

LEOPOLD.

Van Walborn? de zoon van den —

WALBORN.

Præsident van Walborn.

LEOPOLD, *levig verscbrikt.*

Regtvaardige hemel! gij? de zoon van den — Præsident van Walborn? — gij zijn zoon? (*Met drift bij zichzelf.*) Zal dit spookfel dan nooit ophouden, mij te vervolgen? — (*Hij neemt Louise ter zijde.*)

Louise! Louise! ik bid U, kom hier; uws vaders tranen zullen U toch wel zoo veel waardig zijn, als een glimlach der liefde? mijn angst zoo veel als zijn handdruk? mijne bede zoo veel als zijne liefkozing? (*In hevige gemoedsbeweging.*) Louise! ruk U van hem los! — Volg mij! wij willen vluchten! het een of ander vriendlijk hoekje der aarde zal toch wel een paar ongelukkigen verbergen. Kind (*stijl*) luister, luister! hij heeft uwe moeder vermoord. (*Louise geeft eenen luiden gil in Leopold's armen.*)

W A L B O R N.

Om 's hemels wil, wat is dat? Mijn vader!  
Louise! (*Hij grijpt Louise's band.*)

L E O P O L D, *maakt de band los.*

Ga, ga, ongelukkige! ga, ik vergeef U, dat gij haar ongelukkig gemaakt hebt, gelijk uw vader! —  
Ach! — — ga! ga!

W A L B O R N.

Wat heb ik misdaan? hoor mij toch! — Louise!

L O U I S E.

Ach! vader! ik bid U; hij is onschuldig!

L E O P O L D.

Onschuldig? — Doch ja, dat is hij veelligt; maar  
ga, ga dan, om het te blijven! Ga, bid ik U,  
mijn

mijn zoon! het noodlot wilde het niet! Ja, gij moogt goed, edel zijn — hoewel, wanneer ik zijn gelaat, deze trekken beschouw, — ik nogthands gelooven moet — Neen, ik wil U geen onregt doen! moest de zoon juist zoo, als de vader, wezen, dit ware zekerlijk der ondeugd het vreeslijke, en der deugd haren roem ontnemen. Hij moge beter zijn; maar, Louise! ik kan mijn geluk niet andermaal in de handen eens Walborns toevertrouwen. Ga, ga, jongeling!

## W A L B O R N .

Niet eer, voor ik weet, waarom ik vertrekken moet! Mijn naam boezemt U schrik in; dit zie ik, en dit is alles, wat ik zie. Op het oogenblik zou ik gaan, mijn vader! maakte deze scheiding mij alléén ongelukkig. Ik acht en eerbiedig het gevoel van een gekrenkt hart, ook wanneer het onregtvaardig is; maar Louise bemint mij. Ik mag niet gaan, eer ik weet, tot wat prijs Louise ongelukkig zal gemaakt worden. Zal ik vertrekken, dan moet gij spreken. Wees gelaten en bedaard! Ik weet ongelukkig te zijn, als het zoo wezen moet; maar, bij mijne eer! de prijs, voor welken ik toelaat, dat Louise tranen storte, mag niet gering zijn.

## L E O P O L D .

Nu krenkt het mij, jongman! ja! het grieft mij; want gij schijnt goed. Het is onmogelijk.



Luister! (*Louise gaat met angst zitten.*) Ik heet Lehndorf: kent gij mij nu? heeft uw vader nooit mijnen naam genoemd?

W A L B O R N.

Nooit! — Spoedig, vader! — Louise! bedwaard!

L E O P O L D.

Uw vader heeft wél gedaan, U dien te verzwijgen: gij had moeten verschrikken, zijn zoon te zijn. — Ik was de pachter van uws vaders goederen. Ik was nog meer; zijn vriend was ik, en met hem opgevoed. Eene gansche maand bragt hij, alle jaren, op zijn landgoed bij mij door, om ze, zoo als hij zeide, eener ongedwongen vriendschap en verkeering toe te wijden. Eindelijk trouwde ik Louisa's moeder; hare schoonheid, hare bevalligheid maakten eenen diepen indruk op het hart van uwen wreeden vader. Hij bleef langer dan gewoonlijk; kwam dikwijls buiten, en dien tijd besteedde de booswicht, om mij de liefde mijner vrouw te ontroven. Het mislukte. Mijne vrouw wees zijne wreevele voorstellen van de hand, en op het laatst ontdekte zij mij zijne boosheid. Ik verslijfde van schrik en verontwaardiging. Ik zweeg en maakte schikkingen, om mij en mijne vrouw aan de wellustige klauwen uws vaders te ontrukken. Op den dag vóór mijn vertrek neemt men mij gevangen: men legt mij, ik weet niet welke, ijselijke misdaden te last; men verschrikt mijne vrouw met de

de vreeslijkste berigten van mijn lot. Mijne ongelukkige gade was juist van Louise zwanger, en de angst, die zij, drie maanden lang, mijnen wege uitsfond, beroofde haar reeds vooraf van alle kragt en sterkte, van alle nodige gezondheid, om het kraambed te kunnen uithouden. Eindelijk gaf men haar berigt, dat ik mijne voorgewende misdrijven beleden had. Zij werd moeder, moeder van mijne Louise, maar ook tevens het slagtoffer van haren angst en vertwijfeling. Zij stierf, met mijnen naam op de lippen. Bij het berigt van haren dood werd ik razend. Ik krijg eindelijk mijne vrijheid weêr. Ik tuimel naar mijne wooning, en vind Louise, tuimel op het graf van hare moeder, zonder bewustzijn en beroofd van zinnen. Zóó leefde ik een jaar lang, zonder eenig denkbeeld, dan dat van den dood mijner gade en het bestaan mijner dochter. Thands keerde mijn verstand te rug en nu vloog ik, om wraak, naar de Residentie. De gunst van den monarch ontrukte den moordenaar aan de wet en aan mijne woede. Toen begaf ik mij op het laatst, met een hart vol menschenhaat, naar dit eenzaam gewest, om voor mijn verdriet en mijne Louise te leven, en nu — neen, neen! vertrek! uw naam rukt de pas geneezen wonden weêr open. Ga; ik sidder voor den naam Walborn.

*(Walborn en Louise hebben de beide handen van Leopold gegrepen, kuschten ze en besprucijen dezelve met tranen.)*

WALBORN.

Ijslijk! ijslijk!

LOUISE.

O Mijn arme vader!

LEOPOLD.

Louise! zijn vader vermoordde uwe moeder! —  
 Laat ons vlugten, kind! — Neen! ik kan mijn kind  
 volstrekt niet in uwe armen zien!

WALBORN, *knielende voor Leopold.*

Neen, mijn vader! van dit oogenblik af, is niets in  
 staat, mij van U te verstooten. Gij wildet mij af-  
 schrikken, en gij trekt mij nog nader tot U! — Zij  
 mij dan welkom heilige, heilige, heilige pligt der  
 getrouwste liefde, der kinderlijkste gehoorzaamheid,  
 der warmste verkieefdheid, die mijns vaders — mijns  
 vaders —

LEOPOLD.

Moord! uws vaders moord!

WALBORN.

Mijne liefde zal dien vernietigen; mijne gehoor-  
 zaamheid zal dit ijslijke woord uit mijne ziel verdel-  
 gen. Gij hebt mijn gemoed in beweging gebracht;  
 maar met vreugde neem ik mijns vaders schulden op  
 mij. Een Walborn doodt de moeder, een Walborn  
 zal de dochter met een duizendmaal grootere liefde  
 betalen; ik zal de tranen afdroogen, die mijn vader  
 uit-

uitperste; ik zal het verdriet uitdelgen, dat mijn vader schiep.

L E O P O L D .

Kunt gij mij mijne vrouw te rug geven?

W A L B O R N .

Ja, dat kan ik tot mijne vreugd. Hier is zij, hier in uwe gelukkige dochter! (*Hij leidt Louise tot hem.*)  
Vader! geef mij Louise!

L E O P O L D .

Aan den moordenaar mijner vrouw? neen, onmogelijk, neen!

W A L B O R N .

Gij wilt uwe vrouw aan eenen Walborn wreken; waarlijk niets meer wilt gij, en ik moet bejijden, uw wraak is wreeder dan het misdrijf zelf, dat gij wreken wilt. Jammer is het, mijn vader! dat uw wraak verscheiden harten treft, die gij niet treffen wilt. Gij zult mijn hart verpletten; maar, bedenk het, met het ongeluk van uw eigen kind, met de tranen van uwe Louise, en, kan Louise's moeder nog tranen storten, ook met de haren.

L O U I S E .

Maar, lieve vader! — lieve Karel! — ô laat mij spreken! Karel is onschuldig, ik ben onschuldig: waarom zullen wij boeten voor het misdrijf van eenen derden? Ik weet toch waarlijk niet, hoe wonderlijk gij zijt. Waarom zal ik de vrouw niet

wezen van eenen man, die mij bemint, die, met ons liefde te betoonen, de misdaden van zijnen slechten vader weêr uitdelgen wil? — Gij zijt bedroefd, mijn vader! maar waarom zullen Karel en ik nog ongelukkiger zijn dan gij? Het is immers beter, lieve vader! dat gij met ons gelukkig zijt, dan dat wij met U moeten klagen en jammeren.

W A L B O R N.

Regt zoo, mijne Louise! — Zoudt gij het dan wagen, vader! om de hand der voorzienigheid bij dit geval te loogen? de hand der voorzienigheid, die de misklanken en wangeluiden van onze wilde hartstochten en misdrijven oplost in eene schoone en eeuwige harmonie? die toelaat, dat de helft van uw hart, door den vader, met woede, haat en wraak bezielde wordt, en ongemerkt de andere helft, door den zoon, met de tederste liefde vervult? die gebengde, dat de vader U gramstoorig op het menschedom maakte, maar welke den zoon reeds bereid had, om, door liefde, den haat te verdelgen en U weêr met de menschen te verzoenen? — Hier grijp ik Louise's hand: waagt gij het, een verbond te verbreeken, door de voorzienigheid geheiligd, door liefde en onschuld gesloten, dat Louise's moeder goedkeurt, en dat gij enkel wilt vernietigen, om dat ik eenen naam voer, die bij U gehaat is. Hier grijp ik Louise's hand en bid om uwen zegen, vader!

L O U.

LOUISE, *valt Walborn om den bals.*

Karel! ik ben uwe vrouw! Vader! zie ons aan,  
en zegen ons!

LEOPOLD.

Wel aan, ik zegen U! (*Hij sluit ze beiden in  
zijne armen.*) Mijn zoon! mijn zoon! — ó Ik  
hoop het nog eens te vergeeten, wie uw vader was.

WALBORN.

In de armen der liefde! — En nu gij, Louise! mijne  
vrouw! zoo ontvang dan de hulde van mijn hart,  
van mijne gansche ziel. (*Hij ombelst haar.*) Hier,  
in de tegenwoordigheid van uwen eerwaardigen vader,  
betoof ik, U gelukkig te zullen maken, zoo liefde,  
vriendschap, deugd en trouw dit vermogen!

LEOPOLD.

Maar, mijn zoon! Louise is niet van adel. Ik mag  
den man nooit weder zien, die — Zal hij zijne  
toestemming geven?

WALBORN.

Ik denk, neen. Maar ik heb Louise trouw ge-  
zwooren, en ben onafhankelijk van mijnen vader.

LEOPOLD.

En wanneer —

W A L B O R N.

Wees gerust! Ik ben Louise's eigendom! Wees gerust: ik ben het.

L E O P O L D.

En gij blijft bij mij, mijn zoon?

W A L B O R N.

Tot dat ons de dood scheidt.

L E O P O L D.

Maar hier? hier? Ik wil niet weer onder de menschen.

W A L B O R N.

Hier! mijn vader! of in eene wildernis; ik ken maar eene plaats, waar ik zou mogen leven, die naamlijk, waar gij en Louise U bevindt!

L E O P O L D.

Hemel! was dat mogelijk? aan eenen Walborn?  
— — Ik ben afgemat; komt mijne kinderen!  
Hoe kon mijn hart deze tegenstrijdige gevoelens uithouden? Kom, mijn zoon!

L O U I S E.

Kom, Karel! Mijn geliefde Karel! kom! Zie, ik heb onze wooning voor U opgefierd. Ik zal U wijzen, waar gij wonen, waar gij zitten, waar gij slapen zult. O Kom! kom!

W A L.

W A L B O R N.

Nog een oogenblik tot de laatste bezigheid mijns levens, en dan ben ik voor eeuwig de uwe. Ik ben terstond bij U!

L O U I S E.

♫ Mijn vader! gevoelt gij U nu gelukkig? Gevoelt gij het nu, dat ik rede had, om hem te beminnen? Karel, Karel! blijf niet lang weg. (*Leopold en Louise af.*)

## V I E R D E T O O N E E L.

W A L B O R N, *alleen.*

De hemel zij gedankt! — En waarom is mijne vreugde dan niet rein? — Zonderling! dat de natuur in den beker der schoonste genoegens altijd een druppeltje alsem stort! — Zulks deed mijn vader! — En is het niet, als of deze schuld ook mij betrof? — Vader! met liefde wil ik U lossen! — Gij noemt mij eenen ondankbaren, en ik wil uwe schulden betalen, ja gij zult niet eer ontwaren, dat gij ze hebt, dan wanneer zij betaald zijn. Nu nog een gang naar Woldek, en dan, Louise! zal uwe omhelzing de scheidsmuur tusschen mij en de wereld zijn.

V I J F.



## V I J F D E T O O N E E L.

HENDRIK, *zeer snel opkomende*, WALBORN.

H E N D R I K.

Uw Heer Vader, Mijn Heer de Præsident! Och! och! — Nu is het uit met mij en met U.

W A L B O R N.

Mijn vader! Hij ook hier? Nu, zoo veel te beter!

H E N D R I K.

Ach, Mijn Heer! gij zegt, zoo veel te beter; maar zie zijn gelaat eens. Daar staat waargichtig niets van zoo veel te beter te lezen.

W A L B O R N.

Waar is hij dan?

H E N D R I K.

Daar komen zij immers ginds tusfchen de Lindenboomen aanwandelen. Zie eens, ó zie eens, hoe zij met de handen fchermen. Ik voorspel U niets goeds. Wilt gij hen niet een weinigje uit den weg gaan.

W A L B O R N.

Neen, Hendrik! — Hem! hoe de voorzienigheid hem juist hier heen voert. In de daad zonderlinge wegen der wraak! — Neen, bij den hemel! fchamen zal hij zich voor mij niet! — Neen, hij mag ze niet zien!

zien! hij mag den gekrenkten vader niet zien! Geen woord van haar! geen enkel woord! — Hendrik! — hoor eens! geen woord van Louise, noch van haren vader!

HENDRIK.

Dat kan ik gemaklijk; ik heb die Louise immers nauwlijks eene enkele reis gezien. Maar de landhoeve —

WALBORN.

Is de uwe; indien gij zwijgt.

HENDRIK.

Ja, ja, zeer goed! Maar Mijn Heer de Præsident is een weinig zeer driftig: als ik nu eens bekennen moet? —

WALBORN.

Gek! gij moet zeggen: ik weet 'er niets van.

HENDRIK.

Dat antwoord is zekerlijk kort; maar Mijn Heer de Præsident is ook kort van stof en heet gebakerd; en op het spoor met Mijn Heer de —

WALBORN.

Gewis, gewis! Zeg, wat gij wilt: zeg, dat ik hier in het dorp het een of ander meisje bemint. Houd maar vol, dat gij 'er niets van weet.

HENDRIK.

H E N D R I E K.

Ja, dat is een gulden spreuk! — Nu, de hemel zij ons genadig, Mijn Heer de Præsident ziet 'er juist niet al te genadig uit. Ik wil maar liever vertrekken, dan kan ik toch niets verraden. Ach! daar hebben zij mij reeds gezien. Nu, dat zal 'er zwaaijen.

W A L B O R N.

Sta vast! Hij moet niets weten. Wee den vader, wiens eenige zoon als zij u kwaad geweten is! Sta vast! Sta vast!

## Z E S D E T O O N E E L.

D E P R Æ S I D E N T , en D E V O O R I G E N .

D E P R Æ S I D E N T , *zijn zoon lange  
slijf aanzieude.*

Karel!

W A L B O R N.

Mijn vader!

D E P R Æ S I D E N T.

Ben ik dit, Karel? Ben ik uw vader? — Kom dan in mijne armen!

W A L B O R N , *in zijne armen.*

Mijn hart zal nooit zijnen vader verloogenen; maar, vergeef mij, vader! is liefde niet een even natuurlijk gevoel, als het gevoel van bloedverwantschap? Is het misschien niet nog sterker?

D E

D E P R Æ S I D E N T .

Maar ook zoo heilig?

W A L B O R N .

Mij dunkt nog heiliger: want der liefde vertrouwde de natuur het volgende geslacht.

D E P R Æ S I D E N T .

Drogredenaar! was dat uwe liefde? enkel wellust? En gesteld ook: den wellust vertrouwde zij de schepping van het volgende geslacht, en der ouderliefde deszelfs onderhouding. En is onderhouden, in dat geval, niet meer dan scheppen? Waar aan zijt gij meer verplicht, aan den oogenblik van wellust, die U het bestaan gaf? of aan de zorgvuldige, bedachtzame, angstvolle, en met geen wellust beloonde liefde uwer ouderen, die U onderhield, U vormde, die elk oogenblik uws levens U omzweefde, in gebeden voor U hemelwaard vloog, die nachten, voor U met waken, dagen, voor U met arbeid, doorgebracht, als feestgetijden beschouwde? Zijt gij dezer liefde geene verplichting, geene dankbaarheid, geene gehoorzaamheid schuldig? Redeneer de kinderpligten, deze voornaamste pligten van allen, waar op de Staat zelfs rust, en van welken de burgermaatschappij hare heiligheid ontleent, redeneer die weg, indien gij kunt en durft.

F

W A L

W A L B O R N.

En wil ik dit? heb ik zulks ooit gewild?

D E P R Æ S I D E N T.

Wat gij gewild hebt, weet ik niet; maar wat gij hebt gedaan, dat weet ik. Gij hebt uwen vader verlaten; hebt hem aan de bespottung, aan de uitjouwing van de wereld blootgesteld; en wat hem nog dieper griesde, gij hebt hem aan eene kinderlooze eenzaamheid, en aan knagend verdriet overgeleverd: dit hebt gij! of hebt gij het niet?

W A L B O R N.

Moet de zoon dan in ellende smachten, om dat de vader aanspraak op des zoons gehoorzaamheid heeft? — Wanneer zal ik dan gelukkig zijn? Als ik kinderen heb, die ik kwellen mag? Waarom eischt de vaderlijke liefde van den zoon een ander offer, dan waar door die is, wat zij is, liefde? — Is het dan liefde, wat iemand tot tranen doemt? Begeert de liefde verscheurde harten? Hoe zal ik voor liefde erkennen, wat zich, door wreede eischen, als liefde wil doen voorkomen?

D E P R Æ S I D E N T.

De vader haat dus het kind, dat hij dwingt om bittere artzenij in te neemen?

W A L B O R N.

♣ Mijn vader! de onkunde van het kind, en —

D E

## DE PRÆSIDENT.

En wat, Karel! wat is die jeugdelyke onbedachtzaamheid, wat zijn uwe wilde driften, uwe onervarenheid anders, dan zoo vele verpligtingen tot gehoorzaamheid, zoo wel als de onkunde van het kind?

## WALBORN.

Niet altijd, mijn vader! Deze driften zijn werkingen der natuur, en, bij regtschappen menschen, meest altijd een wenk, waar ons geluk huisvest, maar wee hen, die dezen wenk der natuur voorbij ziet!

## DE PRÆSIDENT.

De schoonste verdediging waarlijk voor dieven en moordenaars! Maar ben ik dan hier, om met mijnen Karel te redentwisten? Goed, mijn kind! ik sta toe, dat uw brein spitsvindig genoeg is, om mij de overwinning te betwisten; dan, Karel! ik beroep mij op uw hart; mijn grijs hoofd beroept zich op uw hart. Lieve, goede Karel! werp toch niet, met eenen enkelen slag, het gansche gebouw van mijne gelukzaligheid over hoop, wat vaderlijke zorg in lange jaren voor U opgetrokken heeft, al tiet zich de slag ook verdedigen, waar door dit geschiedde. Heb ten minste medelijden met mij; wegens mijn plan voor U, wanneer gij mij ook geene achtting toedraagt! — Is mijn oogmerk dan ook slechts de droom eens ouden, ervaren grijsaarts,  
 F 2 die

die niet onbekend is met de wereld, de wijsheid des zoons, uit boeken gehaald, eerbiedige doch des vaders droom, juist om dat het de droom eens *vaders* is. Doe uit liefde tot mij, wat met uwen zin niet strookt; ik zal 'er U dubbeld voor lief hebben.

W A L B O R N.

Het grieft mij, lieve, lieve vader! het grieft mij; maar —

DE PRÆSIDENT, *bem in de rede vallende.*

Keer om, wat gij zeggen wilt, mijn zoon Karel! Zeg, het grieft mij, dat ik mijnen wil niet hebben zal; maar aan de gebeden en tranen eens grijsaarts, die mijn vader is, kan ik niets weigeren.

W A L B O R N.

Komt mijne tedere liefde dan in geene aanmerking? Kan men eene hartstocht wegwerpen, gelijk eene handschoen?

DE PRÆSIDENT.

Karel! gij zijt een Walborn, uit een der voornaamste geslachten: denk aan uwe eer, Karel!

W A L B O R N, *schroomachtig.*

En vader! — heeft dan nooit — eene drift — de liefde, U zoo ver weggesleept — om uwe eer te vergeeten?

D E P R Æ S I D E N T .

Goed, Karel! zulk een geval is mij niet bekend; maar geffeld ook: goed, dan spreek ik nog eens zoo treffend, want ik spreek uit ondervinding.

W A L B O R N .

En beheerschte gij uwe drift?

D E P R Æ S I D E N T , *met een duister gelaat.*

Waar toe die vragen? maar dit kan ik U nog uit de dagen mijner jeugd zeggen, dat iedere verkeerde en heerschende neiging het hart eene wonde slaat, die de tijd naauwlijks geneezen kan. Karel! kom, wees goed!

W A L B O R N .

En bestaat mijne eer dan bloot in mijnen stamboom? vernietigt een meinëed mijne eer niet duizendmaal meer, dan —

D E P R Æ S I D E N T .

ô Spotter! goed, het woord Eer zij slechts een woord; maar de wereld hecht 'er meer aan, en —

W A L B O R N .

Zoo meende ik het niet; de eer is mij meer dan een woord; het is mijn hart!

D E P R Æ S I D E N T .

ô, Ik zal het U gemaklijk maken, mijn zoon! wij zullen het meisje met weldaden overstromen; wij



zullen hare stoutste verwachting overtreffen; gaarn wil ik voor de eerste reis met U een verkwister zijn; wij —

W A L B O R N.

Houd op, lieve vader! Konden alle de schatten der wereld dit hart voor zijn verlies schadeloos stellen, meent gij, dat ik aarzelen zou, U te volgen? — Vader! de natuur heeft ook harten geschapen, wier wonden geen goud, het genadigst lachje van den grootsten monarch zelfs niet, zou kunnen betalen, en juist om dat hart, dat in den boezem van dit meisje —

D E P R E S I D E N T.

Van dit meisje? Karel! — doch ik zal die snaar niet roeren; haar toon zou mij gramstoorig maken! Stil daar van! Stil daar van! — want dat meisje! — O dat meisje! — Stil, stil, stil! — — — Lieve Karel! ik had reeds eene verbindtenis voor U op het oog, met een meisje, dat het sieraad is van de Residentiestad en het hof.

W A L B O R N.

Laat mij daar op niet antwoorden!

D E P R E S I D E N T.

Waarom niet? Het puik der dames! de freule —

W A L B O R N .

Lieve vader! ik kan mij nooit overwinnen, iets te beminnen, waar op een geheel hof zich verhoovaardigt. Men heeft regt, het karakter van eenen man voor dubbelzinnig te houden, die de kunst verstaat, om allen te behagen. Ik deel niet gaarne, ten minste niet met het hof, en allermint mijne vrouw.

D E P R Æ S I D E N T , *bitter.*

Niet waar? Zij moest het sieraad van het gepeupel zijn, zou zij U behagen?

W A L B O R N .

Neen, zij moest meer wezen, dan eene dame aan het hof ooit worden kan! Zij moest eene vrouw zijn, die voor meer dan ijdel en hoogmoed, die voor liefde vatbaar was; zij moest 'er trotsch op wezen, dat zij een menschlijk hart, en niet dat zij eene stof naar de nieuwste mode, bezat; haar hoogmoed moest uitmaken, mijne liefde en niet het fraaiste masker te bezitten.

D E P R Æ S I D E N T , *allengs driftiger wordende.*

Zwijg! zwijg! ik zou mij anders tot den dood toeschamen moeten, dat mijn zoon zoo trotsch is, om neuswijsheid voor verstand, domheid voor een goed hart, en lompeheid voor natuur te houden! — —  
(*Zich berstellende.*) Karel! Karel! nog eens! ik heb reeds, om de hand van de freule, voor U aan-  
zoek

zoek gedaan: Stel mij niet bloot aan schande, en aan de uitjouwing der gansche wereld! — Karel! lieve, goede Karel! bespot uws vaders grijze haren niet! Bespot uwe moeder niet in het graf! (*Hij sluit hem in zijne armen.*) Kom, Karel! volg mij! uw vader bid 'er U om.

W A L B O R N.

Het doet mij leed, mijn vader! — (*schterlijk.*) Ik kan, ik mag niet!

D E P R E S I D E N T.

Gij kunt niet? gij moogt niet? gij wildet dus evenwel? Kom vertrouw mij uw hart. Gij wildet derhalve, wanneer gij kondet. Zie daar, een bevel van den vorst zal U eene genoegzame verontschuldiging —

W A L B O R N.

Versta mij niet verkeerd! Ik kan niet, ik mag niet, ik wil niet.

D E P R E S I D E N T.

Ó Hemel! zal ik dan met mijne schande te rug reizen. — Als men mij vraagt: waar is uw zoon, op wien gij U zoo veel liet voorstaan? wat zal ik dan andwoorden? wat zal ik zeggen?

W A L B O R N.

Zeg, dat hij gelukkig is!

DE PRÆSIDENT, *knielende.*

Karel!

WALBORN, *hem opbeurende.*

Wat is dat? mijn vader?

DE PRÆSIDENT, *nog knielende, plegtig.*

Uw vader knielt voor U!

WALBORN.

Bij mijne eer! bij alles, wat heilig is! ik kan niet!

DE PRÆSIDENT, *opstaande, driftig.*

Niet? Kunt gij niet? Thands beveel ik U als vader: verscheur die lage, schandelijke verbindtenis! Zeg, wilt gij? —

WALBORN.

Hoor mij, mijn vader!

DE PRÆSIDENT.

Wilt gij? wilt gij? spreek!

WALBORN, *bezadigd maar standvastig.*

Ik kan niet.

DE PRÆSIDENT.

Zoo beveel ik U, als eenen vasal, in naam van den vorst, om van uwe verbindtenis aftezien. Eerbiedig de wet, rebel!

WALBORN.

Waar is de wet, die verbiedt te beminnen?

DE PRÆSIDENT.

De wil van uwen vorst.

WALBORN.

Spot niet met mij, vader! Is de vorst meer dan gij; zijn bevel meer dan uw verzoek?

DE PRÆSIDENT.

Gehoorzaam den wil van uwen vorst, razende!

WALBORN, *rotsch.*

Ik verlaat zijn land. — Ik kan niet, ik wil geene verbindtenis verbreeken, die mijn hart sloot, en welke mijne eer, ja *uwe*, uwe eer zelfs, vader! onschendbaar maakt.

DE PRÆSIDENT.

Ach! ach! (*Hij loopt, de banden wringen aë, heen en weder.*)

HENDRIK, *tot Walborn.*

Doe het toch maar, mijn beste Heer! de tranen staan mij in de oogen.

WALBORN, *stil, bij zich zelven.*

En mij weent het hart!

DE PRÆSIDENT.

Het is verschriklijk, Karel! — Karel! nog eenmaal bid, bezweer ik U, geef mij een beter antwoord.

Breng

Breng mij niet tot het uiterste. Bezin U, goede Karel!

WALBORN, *onrustig.*

Hemel, mijn vader! — Laat mij met vrede! Deze angst, vertwijfeling, noodweer zouden mij eindelijk zoo ver kunnen brengen, dat ik — U — op het laatst iets zeide, wat U nog verschriklijker zijn moest, dan op dit oogenblik mijn tegenstand. — Dank den hemel, dat die ons beiden weêr op het pad der menschlijkheid voerde, U door mij, en mij tot tweevoudige deugden door — door — U. — Dring niet verder op mij aan!

DE PRÆSIDENT.

Wat zegt gij daar? — Ó, Ik mag mijne vrees niet uiten. — Karel! Karel! voor het laatst, maar waarsichtig voor het laatst, bid ik U, laat het meisje varen!

WALBORN.

Ik kan niet!

DE PRÆSIDENT, *hem naderende en koel.*

Is dat uw ernst? Wilt gij ze niet verlaten?

WALBORN.

Neen!

DE PRÆSIDENT.

Nu, de hemel zij mijn getuige! ik heb gedaan, wat ik kon, om hem met liefde van de schande te weêr-

weêrhouden, om zijne hand en adel met eene boerin te bevleeken. Ik heb afgedaan! — Gij blijft 'er dan bij! —

W A L B O R N.

Luister! luister toch, vader! Gij dwingt mij dus eindelijk, om de lippen te openen, die ik uit liefde, uit eerbied voor U, sloot: mijne geliefde is geene boerin; zij is de dochter —

D E P R Æ S I D E N T, *woedend.*

Ha! rampzalige leugenaar! nu geen woord meer, laag schepsel! (*Achter de schermen roepende.*) Hei daar! wacht!

## Z E V E N D E T O O N E E L.

E E N O N D E R O F F I C I E R, *vier man in 't geweer,* D E V O O R I G E N.

D E P R Æ S I D E N T.

Nu, Karel! — Onderofficier! gij hebt het bevel, om hem in bewaring te nemen. Doe uw pligt.

W A L B O R N.

Wat is dat? — Mijn vader! — wat zal dat?

D E P R Æ S I D E N T.

Karel! luister naar de stem van uwe familie: uw oom, Karel! gaf mij nog, toen ik het rijtuig beklom

klom, deze boodschap mede: zeg aan Karel, dat hij  
toch ook, uit liefde voor mij, toegeven mogt!

WALBORN.

Dit (*op de wacht wijzende.*) stond zeker niet in  
het plan van mijnen goeden oom.

DE PRÆSIDENT.

Voor het laatst dus, wilt gij mij gehoorzaamen?

WALBORN, *trotsch.*

Neen!

DE PRÆSIDENT.

Neem hem dan in bewaring: breng hem in mijn  
huis, op de bovenkamer.

WALBORN.

Waar is het bevelschrift, Onderofficier? (*Tot den  
Præsident.*) Houd mij dit wantrouwen ten goede:  
het begint zeer natuurlijk te worden. Waar is het  
bevelschrift? ik wil het zien.

DE ONDEROFFICIER.

Geene omstandigheden, jonge Heer! Het is zwart  
op wit! en nu marsch! als de vader zijn eigen kind  
arresteeren laat, moet het kind zeker niet veel deugen.

WALBORN.

En de vader moet de kunst verstaan, om, buiten  
de liefde zijner kinderen, leven te kunnen. Ik volg  
U. — Vader! eene schrede, die men rugwaards doen  
moet.



moet, is geene schrede voorwaard. — Waar heen voert men mij? —

DE PRÆSIDENT.

Neem dien knaap (*op Hendrik wijzende*) ook mede, en zet hem alleen. (*Een soldaat pakt Hendrik aan: op dit oogenblik sluipt Bosse op den achtergrond van het Tooneel.*)

HENDRIK.

Genade! genade! ik ben zoo onschuldig, als de zon aan den hemel!

BOSSÉ.

Ha! ha! daar hebben zij hem!

DE PRÆSIDENT.

Brengt ze weg! (*Walborn en Hendrik, met de wacht, af.*)

LEOPOLD.

(*Komt achter op het Tooneel, waar Bosse staat, en Bosse sluipt lachende weg.*)

WALBORN, met een soldaat terug komende.

Nog eens, word ik naar de Residentiestad gebracht?

DE PRÆSIDENT, in het aftreden.

Dat zult gij wel hooren. (*Allen af, behalve Leopold.*)

A G T.

## A G T S T E T O O N E E L.

LEOPOLD, en terstond daar na BOSSE.

LEOPOLD.

Wat was dat? — Een soldaat brengt hem weg?  
Naar de Residentieftud brengen?

BOSSE, vrolijk.

Nou hebben zij hem! Nou zit hij vast! Ha, ha!  
wacht! dat zal U de liefde wel verdrijven! Schreeuw  
maar genade! neen, genade is 'er voor U niet! gij  
moet zitten koekeloeren, tot dat ik — Roosje heb.

LEOPOLD.

Wien moeten zij vast houden? buurman!

BOSSE.

Wel, den gevangenen, dien zij daar, op het oog-  
blik, wegbragten.

LEOPOLD.

Dat zag ik: wat heeft hij misdaan?

BOSSE.

Ja, ja, dat is het juist. — Hebt gij den ouden  
Heer ook gezien? — Kijk, dat ding hangt zoo raar  
aan elkander.

LEOPOLD.

Hoe dan?

BOS-

B O S S E.

Kijk, die jonge Heer was geen boer; het was de zoon van den ouden Heer Præsident.

L E O P O L D.

Van Walborn?

B O S S E.

Net zoo, Mijn Heer Leopold! Walborn. Kijk, nu laat de oude den jongen vastzetten.

L E O P O L D.

Dat monster!

B O S S E.

Neen, neen! geen monster! de jonge Heer maakte heel wonderlijke sprongen. Ik moest dat wel niet zeggen; want het betreft mijne maagschap mede. Maar het moet nu toch bekend worden. Kijk, mijn lieve Heer Leopold! de jonge Heer gaat zich kleden als een boer, en loopt zijnen ouden man ten huize uit, en komt hier, en heeft nu oogenbliklijk eene minnarij met een meisje uit ons dorp.

L E O P O L D.

Wat? wat?

B O S S E.

De jonge: de oude niet; de zoon.

L E O P O L D.

Met een boerenmeisje?

BOSSE.

Wel zeker ja! met — ik wil het U wel zeggen —  
met mijne nicht, Roosje, en —

LEOPOLD.

— Dat is niet waar, Bosse!

BOSSE.

Maar al te waar: en beloofte haar te trouwen.

LEOPOLD.

o Hemel! — dat is niet waar.

BOSSE.

Wis en waarachtig! en wil ze dus trouwen, en nu  
krijgt de oude Heer 'er de lucht van, en komt hier.

LEOPOLD.

Gij vergist U, Bosse!

BOSSE.

En daar kwamen zij dezen morgen bij mij, 'er was  
naamlijk nog een officier mede bij, en zij maakten  
zich niet aanstonds bekend. Zij zeiden, dat zij eenen  
dief zochten; en eindelijk moest ik Roosje halen, en  
dij beled terstond de gansche historie; toen —

LEOPOLD.

Beled? Om 's hemels wil, wat beled zij?

G

205-

B O S S E.

Wel , dat hij , de jonge Heer Præsident , ze trouwen wilde , en dat hij ze lief had enz. enz. enz.

L E O P O L D.

Dat beleed zij ? Neen ! dat is niet mogelijk ! — Waart gij 'er zelf bij ? Bosse !

B O S S E.

Met lijf en ziel. Ik was 'er bij en heb ze zelf mede ondervraagd.

L E O P O L D.

En zij beleed — vrijwillig ? beleed , dat zij —

B O S S E.

Net zoo. — En het ontkennen zou haar ook niets geholpen hebben ; want ik wist toch alles.

L E O P O L D.

Om 's hemels wil , wat wist gij ?

B O S S E.

Dat hij haar 's avonds altijd naliep , haar bepraatte , kuste en drukte. Nu , ziet gij , die beide Heeren deden in het eerst niet , als of het hun zoon was , tot dat Roosje alles verteld had. Toen kwam het uit , dat de oude zijn vader was. Nu willen zij hem medeneemen. Hij heeft al meer zulke stukjes uitgevoerd. De oude klaagde den officier , hoe veel  
hij

hij van *dien* zoon uitstaan moest. Hij heeft ook reeds eene bruid in de stad, zoo als ik gehoord heb.

LEOPOLD.

Regtvaardige hemel! Moeder en dochter vermoord van vader en zoon! — ô wee! ô wee! — (*Hij zijt op eene stoel neder.*)

N E G E N D E T O O N E E L.

E E N B O E R , D E V O O R I G E N .

B O E R .

Loop, loop gauw, Bosse! uwe nicht Roosje —

B O S S E .

Wat is 'er? wat is 'er?

B O E R .

De soldaten brengen haar op het oogenblik naar uw huis. Zij schreeuwt erbarmlijk. Loop, loop! Zij heeft, met den zoon van dien ouden man met de ster op de borst, willen wegloopen. En hij heeft ook de schatkamer bestolen. Ach! zij schreeuwt niet anders dan: hij heeft mij verleid! hij heeft mij verleid!

LEOPOLD.

Regtvaardige hemel! Is het mogelijk!

G 2

B O E R .

B O E R.

Ja, dat is wel ongelukkig. Hoor, Bosfe! de Domine is van daag juist hier. Zend die op den ouden Heer af, dat hij een goed woord voor Roosje doe.

B O S S E.

Zij zullen Roosje geen kwaad doen, daar sta ik voor in! Zij willen ze maar benaauwd maken, op dat zij zal zeggen: ik wil hem niet hebben! — Hoor, om naar huis te gaan, heb ik nog geen lust. Mogt men mij echter zoeken, dan ben ik hier in het bosch. Hoor je? —

B O E R.

Goed! goed! — Dat arme ding! de kerel is waard, om gehangen te worden, dat hij het arme meisje zoo wat in het hoofd brengt. Nu, het zal hem wel opbreken! (*Bosfe en de boer af.*)

## T I E N D E T O O N E E L.

LEOPOLD, *alleen; lang zonder spreken.*

En de zon schijnt nog helder bij de misdaden, waar mede menschen de aarde bevleken! — Is mijn lot door den hemel bepaald? — Neen, — neen! — maar zoo waar ik ongelukkig ben! ik wil ook wreed zijn! — Bloedgierig, als een tijger! — Menschen! gij zult

zult U over mij niet langer behoeven te schamen! —  
Eerst mijne dochter begraven, dan — (*Hij zakt  
weenend in elkander.*) ó Louise! Louise! — Mon-  
ster! wat misdeed U de heilige onschuld? —

E L F D E T O O N E E L .

L O U I S E en L E O P O L D .

L O U I S E .

Is hij nog niet weêrom? — Ach! vader! kon ik hem  
toch maar eerst alles toonen. Ik heb zijn bed met  
roozen bestrooid — en — maar, vader! wat is dat?  
gij weent?

L E O P O L D .

Louise! als ik nu doch eens regt had; als gij U in  
hem had vergist? als —

L O U I S E .

ó Wreede vader! dat gij mij ook altijd angst aan-  
jaagt. Neen, ik heb mij niet vergist. — Stil daar  
van, gij zult zien, vader! hoe hij zich verheugen  
zal, als ik hem alles toon, wat ik voor hem gereed  
gemaakt heb.

L E O P O L D , *bare hand vattende.*

En indien ik evenwel gelijk had —



L O U I S E.

Lieve, beste vader! maak mij niet bang — de toon, waar op gij spreekt — Neen, hij is goed!

L E O P O L D.

En als hij nu eens een booswicht ware; gij zoudt hem vergeten, niet waar? gij zoudt hem niet meer beminnen?

L O U I S E.

Beminnen zou ik hem niet meer; maar vergeten? ô lieve vader! vraag zoo plegtig niet! — Voel nu eens, hoe mij het hart klopt van angst. (*Zij legt Leopolds band op haar harr.*) Ach! vader! ik zou weenen, tot dat ik stierf.

L E O P O L D.

Louise! — gij moet het weren.

L O U I S E, *angstig.*

ô Neen, weet gij iets, zwijg dan; zeg het mij niet! neen! neen!

L E O P O L D.

Hemel! zij ons genadig! Louise! hij is een booswicht! hij heeft U bedrogen! Hij is weg! —

L O U I S E.

(*Geeft een paarmaal eenen luiden gil, best de armen omhoog, bedekt haar aangezicht met bare handen, tuimelt, wil zich staande houden, maar valt. Haar vader grijpt haar.*)

L E.

## L E O P O L D.

Louise! bedaar! — Zij sterft! — Booswicht! dat  
 is uw laatste wanbedrijf! En dan sleepe uw heilsche  
 vader mij naar het moordschavot! (*Leopold draagt  
 Louise op zijne armen weg.*)

## D E R D E B E D R I J F.

*Het Tooneel verbeeldt het zelfde vertrek uit de  
boerenwooning, als in het eerste Bedrijf.*

## E E R S T E T O O N E E L.

DE PRÉSIDENT VAN WALBORN, en DE  
MAJOR VAN WALBORN, broeder van  
den Præsident.

DE PRÉSIDENT.

Ik had U verzocht, de zaak aan mij overtelaten; gij  
beloofde mij dit —

DE MAJOR.

Gekheid! gekheid! — Liefste broeder! gij weet  
een ding beter op het touw te zetten, dan ik; kunt  
meer, als eene kat om de brij, gaan, dan ik; kunt  
U op de neus laten trommelen, en U houden, als of  
gij het niet bemerkte; dat alles kan ik zoo niet. —  
Maar iets kan ik, en dat kunt gij niet; mij bezin-  
nen naamlijk en te rug keeren, wanneer ik iets be-  
dorven heb.

DE PRÆSIDENT.

Maar wat wilt gij hier?

DE MAJOR.

Hoor, lieve broeder! eene vraag! Hebt gij mij ooit, met alle uwe omwegen, van iets afbrengen kunnen, wat ik — ernstig — wilde? he?

DE PRÆSIDENT.

Dat heb ik helaas! nimmer kunnen doen.

DE MAJOR.

Den kop hebt gij mij wel menigmaal op hol gebragt, zoo dat ik dan, enkel uit eigenzinnigheid, niet doen wilde, wat ik wel beter begreep. Neem niet kwalijk, broertje! het is zoo. Hoewel, daar voor zigt gij Præsident, en ik huzaren-Major. Sta mij dit eens toe? he?

DE PRÆSIDENT.

Maar wat zal dit alles?

DE MAJOR.

Ik wil nu ook eens zoo van achteren komen. Geef acht! Dus — Is Karel in dit stuk niet juist zoo, als ik? Andwoord mij eens! He?

DE PRÆSIDENT.

Ja, helaas! juist zoo, als gij!

DE MAJOR.

Gij zult dus, ziet gij, met hem even weinig uitregten, als met mij. Dol zult gij hem maken, zoo dat hij het, alleen uit eigenzinnigheid, doet! He? Ziet gij wel, dat ik ook vragen kan? Dit viel mij eerst in, toen gij reeds weg waart. Ik liet mij dus mijn bruintje zadelen, en dat bragt mij hier, om eens te zien, hoe gij 't met Karel maakt? Woord en rapport dan! Hoe ver zijt gij gevorderd?

DE PRÆSIDENT.

Het meisje is eene heel gemeene boerin, zonder de minste opvoeding.

DE MAJOR.

Heel gemeene! daar sla de duivel in! — Hebt gij Karel gesproken? He?

DE PRÆSIDENT.

Ja! en zijn vast besluit is, het meisje te trouwen.

DE MAJOR.

Daar kan niets van komen? — Nu? En hoe staat het verder?

DE PRÆSIDENT.

Ik liet hem en het meisje in arrest neemen.

DE MAJOR.

Ziet gij; dat is reeds een — neem niet kwalijk, gij weet, wat ik zeggen wil. Want kijk, had men  
mij

mij daarom in arrest gezonden, ik had ten minste drie boeren meisjes getrouwd, en dat enkel uit koppigheid, en Karel is net als ik! En nu verder! Want, ziet gij, eenen post occupeeren, dien men niet houden kan, is tegen alle raifon. Want gij moet ze toch weér los laren! En als Karel nu eens op zijn stuk blijft staan? wat dan?

D E P R Æ S I D E N T.

Dan komt het meisje in het tuchthuis.

D E M A J O R, *met een duifter en ernstig gelaat.*

Broeder Præsident! wat heeft het meisje dan kwaads gedaan? Ziet gij, dat ik hier in mijn ambt ben? om onregt te weren!

D E P R Æ S I D E N T.

Heet dat niets gedaan, Karel te verleiden —

D E M A J O R.

Verleiden, Heer broeder! dan moet de jongen waarachtig de roede nog hebben. Hoor, broeder! op zuiver adelijk bloed sta ik, als op mijnen sabel; maar liever wil ik toch een boerenmeisje ongaarne in mijnen stamboom plaafsen, dan onschuldig in het tuchthuis. Dat is maar niets! pak in! pak in!

D E P R Æ S I D E N T.

Of 'er ten minste mede dreigen —

DE MAJOR.

Pak in! — dreigen met dingen, die men niet houden kan, is pralerij. Dat is maar niets! — en Karel gelooft het ook niet, lacht ons nog boven dien uit, en doet zijn zin toch!

DE PRÆSIDENT.

Nu, mijn schrandere Heer Major! wat moeten wij dan doen?

DE MAJOR.

Wij moeten tegen Karel zeggen, dat hij — eene wonderlijke vraag! Wij moeten zeggen — luister Karel!

DE PRÆSIDENT.

Goed, ik luister, lieve Oom! antwoordt Karel.

DE MAJOR.

Wij zeggen dan: Karel! gij zijt een edelman! denk aan uwe eer!

DE PRÆSIDENT.

En Karel antwoordt: juist daarom, lieve Oom! ik heb mijne eer aan het meisje verpand, om haar te trouwen; mijn woord van eer mag ik niet breeken; want ik ben een edelman.

DE MAJOR, *goedhartig.*

Heeft hij zijn woord van eer dan gegeven?

D E P R Æ S I D E N T .

Dat zeker —

D E M A J O R .

Nu, voor den duivel! daar sta ik dan, en schreeuw mij heesch. In dat geval is 'er immers niets meer aan te doen; wasch den jongen den kop, en laat hij ze neemen! dan kan die Hans Hazenpoot niet anders. De flamboom, Heer broeder! — ja nu, wij hangen hem een deur verder, in de slaapkamer. Zie daar, de Heer Lientenant!

## T W E E D E T O O N E E L .

V A N W O L D E K , D E V O O R I G E N .

W O L D E K .

Onderdanige dienaar, Heer Major!

D E P R Æ S I D E N T .

Nu, lieve Woldek! hoe maakt Karel het?

W O L D E K .

Ik heb geen woord uit hem krijgen kunnen; ik beef voor zijne bittere en stomme koelzinnigheid. Hij gaat in het vertrek op en neder, wrijft de handen, en, ik mag zoo hartroerend spreken, als ik wil, hij antwoordt enkel met eenen verachtlijken glimlach.

D E



DE MAJOR.

Nu! daar hebben wij het al! gij hebt hem het hoofd op hol gebragt.

WOLDEK.

Hij zegt zomtijds iets, dat ik niet begrijp, zoo raadfelachtig is het; dan valt hij zich zelf in de rede, als of hij vreesde, reeds te veel gezegd te hebben. Ik wist niet, wat ik 'er van gelooven moest. Hij zeide zelf, dat het een vreeslijk geheim was, en toen ik 'er op aandrang, dat hij het mij ontdekken zou, greep hij mijne hand en zeide: ik ben heter zoon, dan hij een vader is! daar op beette hij mij, dat ik naar den duivel zou loopen.

DE MAJOR, *veegt zijne oogen.*

De arme jongen! En hij heeft nog daar te boven gelijk: want arrest, en dat van zijn eigen vader, dit moet hem grieven.

WOLDEK.

En van het meisje spreekt hij nog gestadig met eene geestdrift, die ik waarachtig voor razernij zou houden, indien hij, voor het overige, niet te zamenhangend sprak en redeneerde. De minste twijfeling aan deze of geene goede eigenschap van zijn meisje brengt hem in zulk eene woede, dat ik 'er niet eens een woord van spreken durfde. Kortom, mijn verstand is ten einde, als niet nog één middel —

DE PRESIDENT.

En dat ééne middel is? Ó liefste Woldek! spreek —

WOLDEK.

Het meisje te bewegen, om hem ontrouw te worden —

DE MAJOR, *driftig*.

Houd op! houd op! Mijn Heer! Wat? het meisje verleiden?

WOLDEK.

Versta mij wél, Mijn Heer Major! ik bedoel niets kwaads. Hebt gij dat boerenmeisje gezien, Heer Major? Een meisje! dat —

DE MAJOR.

Net het zelfde! al was zij ook de dochter van den provoost — verleiden, Mijn Heer? dan spreek ik een woordje mede!

WOLDEK.

Ik bedoel iets geheel onschuldigs, mijn Heer Major! het meisje weent, zweert, dat Karel ze verleid heeft; op hare knien heeft zij mij verzekerd, dat zij hem niet trouwen zal, zoo men haar maar geen kwaad doet. Zie, ik meen nu, wanneer men het meisje kon overreden, dat zij hem de koop opzeide, en op staande voet met Bosse trouwde —

DE

DE MAJOR.

Wat is dat voor een Bosfe?

WOLDEK.

Hier de Kastelein, een man, die haar bemint. Bij geluk is de Domine juist hier. Dit moest Karel, omtrent het meisje, de oogen openen; en indien ook niet, wat wil hij doen? Zij is dan de vrouw van een ander.

DE PRÆSIDENT.

Onvergelijkelijk, Woldek! Voor dien inval dank ik U! Laat 'er alles maar toe gereed maken.

DE MAJOR.

Niemendal! niemendal! Ver mis! het meisje zegt immers neen! en dwingen kan men ze niet.

DE PRÆSIDENT.

Waarom niet dwingen?

DE MAJOR.

Wat duivel! Zijt gij dan haar vader? Een Præsident moest toch 's lands wetten kennen.

WOLDEK.

Het komt op de proef aan. (*Hij roept buiten de deur.*) Willem! laat oogenbliklijk de huiswaard hier komen! zoek ook den predikant op, vraag hem, of hij de moeite gelieft te nemen, eens bij ons te komen, en laat de wacht het meisje brengen! —

Waar-

Waarachtig, ik versta geen enkel woord van Karels liefde; als ik mij het meisje voorstel, valt mij menigmaal de gedachte in, dat hij ons voor den gek houdt; en aan den anderen kant weer zijni gedrag — het is mij een onoploslijk raadsel.

DE MAJOR.

Gij ziet met andere oogen, dan Karel.

DERDE TOONEEL.

ROOSJE, weenende, DE VOORIGEN.

DE MAJOR.

Is dat ze? Nu, leelijk is zij toch niet! Sraak dat geweest, kindlief! zij zullen U geen kwaad doen!

WOLDEK.

Hoor Roosje! gij kunt op het oogenblik weer vrij komen, wanneer gij —

DE MAJOR.

Ja wel is 't koud!

ROOSJE.

Ach! gaarn! gaarn! ik wil immers alles gaarne doen, wat mij mogelijk is.

H

WOL

114 DE DOCHTER DER NATUUR.

WOLDEK.  
Luister dan! wilt gij vrij wezen, zoo moet gij  
Bosfe trouwen.

R O O S J E.

Bosfe! Bosfe wil ik hebben! niemand anders in de  
wereld, dan Bosfe! gaarn! gaarn! van harte gaarn!  
Ach! het is mij immers nooit ernst geweest, den zoon  
van dien ouden Heer te trouwen.

D E M A J O R.

Nu! dat lijkt 'er naar: voor ditmaal hebt gij gelijk!  
Hoor meisje! gij hebt den jongen Heer dus niet lief?

R O O S J E.

Neen! neen! niemendal.

D E M A J O R.

Loop dan maar den duivel, malle Trine! — Dat is  
waarachtig, waar de jongen zijn verstand heeft gehad,  
weet ik niet!

W O L D E K.

In de daad, 't is ongelooflijk, zulk een meisje! —  
maar denk niet, Roosje! dat gij ons bedriegen kunt;  
gij wordt nog oogenbliklijk hier met Bosfe getrouwd!

R O O S J E.

Ja! ja! van harte gaarn! Terstond! terstond!  
Laat mij dan nu maar los!

TOONDREELSPLEEL

DE MAJOR.

Hem! dat begint mij waarachtig een beetje te ergeren. — Meisje! gij zijt toch immers met dien luffek U verloofd.

ROOSJE.

Neen! neen! Het was maar een grap van mij. Ik heb Bosse altijd liever gehad, dan den jongen Heer, ik wil Bosse hebben.

DE MAJOR.

Loop naar den duivel, en neem hem!

WOLDEK.

Moet men hier lachen of weenen? — zoo een verachtlijk schepsel! — blijf hier, ik zal Bosse halen.

(*Woldek af.*)

VIERDE TOONEEL.

DE VOORIGEN, *behalve VAN WOLDEK.*

DE PRÉSIDENT.

Wel nu, broeder! wat zegt gij? Niet waar? een fraai stukje voor den stamboom?

DE MAJOR.

Hem! Het is een boerenmeisje; zij is onschuldig; maar waar de jongen zijn verstand heeft gehad, weet ik niet! — Mij is dol geweest!

80

HA

ROOS-

KINGDE DOCHTER DER NATUUR.

R O O S J E.

Ach! mijn allerlieffte Heer! laat mij toch, als het  
U belieft, los!

D E M A J O R.

Aanstonds, popje! als gij getrouwd zijt.

D E P R Æ S I D E N T.

En spreekt gij weér een enkel woord met mijnen  
zoon, dan zijt gij voor al uw leven ongelukkig.

D E M A J O R, *met eenen vrolijken luit.*

En dat van regtswege.

D E P R Æ S I D E N T.

Nog iets! mijn zoon heeft mij gezegd, dat gij geen  
boerenmeisje waart?

R O O S J E.

Leugens, Mijn allerlieffte Heer! alles leugens. Lieve  
hemel! wat zou ik dan anders wezen! Ach! Bosse  
kan het getuigen.

D E M A J O R.

Zeg dan toch eens voor de aartigheid, bekje! hoe  
is het bijgekomen, dat hij in U verliefd werd?

R O O S J E.

Ach kijk, Mjn lieve Heer! hij kwam hier woonen,  
hij zag mij. Ach! ik wenschte, dat hij mij nooit  
gezien had. Hij liep mij gestadig achter na, hij liet  
mij geen rust, en zoo als het dan verder gaat —

D E

DE MAJOR.

Ja, ja! Een kerel als een pop! — Niet waar? he? En een mondwerk? niet waar? He! Apropos, heeft hij U beloofd te trouwen?

ROOSJE, *scheervoetende.*

Ach ja!

DE MAJOR.

Op zijne kavaliersparole? he! antwoord!

ROOSJE.

Kavalleriepagode! ach! dat ding ken ik niet.

DE MAJOR.

Op zijne eer? — he? wist gij, dat hij een edelman was?

ROOSJE.

Neen, dat niet! Hij zeide altijd, dat hij mij alles wel spoedig ontdekken zou. Ik wist 'er immers geen enkel woord van, dat hij een kind was van zoo voorname luiden. Ach! ik weet wel, dat die geene vrouw mogen nemen, die zij lief hebben — maar die rijk en voornaam is.

DE MAJOR.

Bravo! — Maar hoe hij zich in U heeft kunnen verlieven, kind!

ROOSJE.

Ach, als men jong is, Mijn Heer! dan —



218 DE DOCHTER DER NATUUR.

DE MAARJOUR.

Dan komt het daar ligt toe! zoo veel ongelijk hebt  
gij niet.

DE PRÆSIDENT.

Nu, ik zeg U, meisje! zoo dra gij hem weër aan-  
ziet, zijt gij ongelukkig.

DE MAJOR.

Sluit dan de oogen toe, kind! door de vingers te  
zien, kan niemand U weeren.

ROOSJE, weenende.

Al het U belieft, mijn Heer!

V I J F D E T O O N E E L.

WOLDEK, HENDRIK, DE VOORIGEN.

ROOSJE.

(Neemt haar schorteldoek voor de oogen en weent,  
bij zijde.)

WOLDEK.

Bosfe is niet te vinden. De Domine is 'er, en wij  
hebben geen tijd te verliezen. Mij dunkt, voor zoo  
een meisje zou Bosfe of Hendrik wel het zelfde zijn.  
— Hoor, Hendrik! weet gij wel, wat gij verdiend  
hebt? —

HENDRIK.

Wat ik verdiend heb, weet ik niet; maar wat ik verloren heb, dat weet ik. Ik ben mijnen Heer getrouw geweest, en om te vragen, of, wat mijn Heer doet, regt is, past mij niet.

DE MAJOR.

Dat is ook tegen de subordinatie. De borst heeft gelijk.

DE PRÆSIDENT, *op eenen verwijtenden toon.*

Lieve broeder!

DE MAJOR.

Waarheid boven! waarheid boven! de borst is zijnen Heer getrouw geweest.

DE PRÆSIDENT.

Getrouw geweest? de schurk! kort en goed! kies! dat meisje daar met duizend daalders bruidsfchat, of — naar de vesting.

DE MAJOR.

Ik wasch 'er mijne handen af! Is dat een Præsident van de Justitie! Nu, Hendrik! daar valt toch niets meer te overleggen.

HENDRIK.

Ja, mijn Heer Major! ik overdenk slechts, of die wel Mijn Heer's ware ernst is.

DE MAJOR.

Ernst! voor de duizend daalders blijf ik borg!  
Maar de Predikant is 'er reeds.

DE PRÆSIDENT.

Zoo dra de trouw geschied is, zijn 'er duizend  
daalders gereed —

HENDRIK, *stil, bij zich zelve.*

Dat is toch grappig! (*mistrouwend.*) Zeer goed,  
maar —

DE PRÆSIDENT.

Het meisje of de vesting, schurk!

HENDRIK, *schielijk.*

Het meisje! het meisje! (*stil.*) Dat is toch aartig!  
(*op Roosje afgaande.*) He, daar! jufvrouw bruid!  
(*Roosje rukz zich van hem los en loopt in een anderen  
boek.*) Nu? wat drommel! nu maakt die omstandig-  
heden.

DE PRÆSIDENT, *grijpt Roosje aan.*

Meisje! op het oogenblik geef hem uwe hand, of  
ik roep de wacht. Voord! terstond!

ROOSJE.

Ach! mijn Heer! ik wil Bosfe hebben! ik wil Bosfe  
hebben!

DE PRÆSIDENT.

Deezen en geenen anderen zult gij! Hier Hendrik! houd ze vast! (*Tegen Woldek*) Weet de Domine het?

WOLDEK.

De Domine weet het, maar, mijn Heer Præsident —

DE PRÆSIDENT.

Geen maren verder, Woldek! Zij zal hem nemen, of ik laat haar oogenbliklijk naar de stad sleepen.

DE MAJOR.

Houd op! houd op! — Wat duivel, houd op! zeg ik. (*Tegen Hendrik.*) Laat haar los, Borstje! Roept Bosfe!

ROOSJE.

Ik wil Bosfe hebben! (*Zij wil zich van Hendrik losrukken.*)

HENDRIK, *schreiende.*

Roosje! doe toch uwe oogen open! — Laat ons maar met vrede, mijn Heer Major! Zij neemt mij waarlijk, en gaarn ook! He! Roosje!

DE MAJOR.

Hoor, meisje! verklaar U kort en goed. Geweld zal U niet geschieden. Spreek vrij uit de borst. Moogt gij den jongman lijden?

ROOSJE.

Ja wel; maar —

DE MAJOR.

Houd op! altijd met die vervloekte maren! Zal hij uw man zijn? ja of neen! He? — Antwoord! — Regt uit, Meisje! wien wilt gij liever, hem of Bosfe?

HENDRIK.

Zij schaamt zich, Heer Major!

DE MAJOR.

Schamen, gek! dat kan zij tot heden avond besparen. Nu? komt 'er wat van, kind? wilt gij die borstje hebben? regt uit geandwoord.

ROOSJE.

Ja wel! — maar —

DE MAJOR.

Met die duivelsche maars! En gij, Hendrik! wilt gij ze hebben?

HENDRIK, *met eene diepe buiging.*

(Ja!

DE MAJOR.

Nu, gaat dan heen, in 's hemels naam, en laat U trouwen; daar na komt uwe duizend daalders halen.

ROOSJE.

Gij allen zijt getuigen! Ik ben onschuldig, als het U berouwt!

HEN-

HENDRIK.

Met al dat gekakel! Berouwt het mij niet, kind! die Heeren zal het berouw geen zeer doen! (*Rosje met Hendrik af.*)

ZESDE TOONEEL.

DE PRÆSIDENT, DE MAJOR en VAN WOLDEK.

DE MAJOR.

Ziet gij! orde! geen dwang! die deugt bij het huwelijk niet!

WOLDEK.

De zaak komt mij hoe langer zoo verwarder voor. De laatste woorden van het meisje klonken bijna, als eene bedreiging. Zij wilde Bosfe hebben: Bosfe was 'er niet; Hendrik was 'er, en dien wilde zij niet. Wat zal dit alles toch?

DE MAJOR.

Eene schrandere vraag! het meisje wil liever den Heer als den bedienden.

DE PRÆSIDENT.

Dank zij den hemel! Ach! nu is mij het hart zoo ligt! de overwinning is aan ons!

DE MAJOR.

De buitenwerken hebben wij, nu gaat het op de vesting af.

DE PRÆSIDENT.

Ik ken Karel; de laagheid van zijn meisje, om zijnen bedienden te trouwen, zal de liefde bij hem uitroeijen, indien het ooit liefde was, wat hij voor dit schepsel gevoelde.

WOLDEK.

Neen, liefde kan het waarachtig niet zijn!

DE MAJOR.

Nu, voor den duivel! wat is het dan? Haat mischien? het meisje is toch een wijf, om te vreten, jong, rond en schoon; houdt gij U niet, als of tot de liefde volstrekt een zijde rok behoorde?

WOLDEK.

Karel heeft een geheim op het hart: ik wilde het meisje nog wel duizend daalders daar boven geven, als ik dat geheim maar wist. Gij zult zien, dat het met dit meisje in verband staat.

DE MAJOR.

Doe den mond dan open, voor den duivel, mijn Heer! die zaak kan immers slechte gevolgen hebben. Maak, dat de trouw, tot nader orde, opgeschoven worde.

EEN SOLDAAT, tegen den *President*.

Mijn Heer uw Zoon begeert U te spreken.

DE PRÆSIDENT.

Laat hem hier komen. (*De Soldaat af.*) Bedaard, lieve broeder! de zaak moge zitten, zoo als zij wil; laat — 'er mij maar mede omspringen! Zóó is het goed. Hij zal 'er ons nog eens voor danken, dat wij hem gered hebben.

WOLDEK.

Dacht ik dit niet, dan — Gij moest hem gezien, gesproken hebben; het hart bloedde mij.

DE MAJOR.

Mij bloedt het thands reeds, Mijn Heer!

DE PRÆSIDENT.

Lieve broeder! ik bid U!

DE MAJOR.

Goed, goed, maar dat raad ik U, maak hem den kop niet op hol; anders kom ik 'er tusschen, af wilde hij ook de dochter van den beul hebben. Maar het geheim! dat moet 'er uit.



## ZEVENDE TOONEEL.

WALBORN, DE VOORIGEN.

WALBORN.

Ha! mijn oom! ó mijn goede oom! Nu is alles goed! — Alles!

DE MAJOR.

Zoo, Karel! — dáár, welkom! (*Hij kust hem.*) dat is apart! gij hebt domme strecken uitgevoerd: dat is ook waar. Maar kijk, ik heb met die dit en datze zaak niet meer te doen willen hebben. Dus, zie Karel! ik ben niets meer dan toekijker. Daar is uw vader.

WALBORN.

Maar gij zult mij toch niet ongehoord laten veroordeelen.

DE MAJOR.

Behoede de hemel! — een domme vraag! als ik 't wel bedenk: wanneer heb ik dat ooit gedaan? — Hoor, eerst en vooral, Karel! gij hebt een geheim op het hart? niet waar?

WALBORN.

Ja!

DE MAJOR.

Zeg het!

W A L B

WALBORN.

Dat kan ik niet!

DE MAJOR.

He! — dat is eigenzinnigheid! — domme eigenzinnigheid!

WALBORN.

Lieve oom! gij wildet mij immers niet ongehoord veroordeelen.

DE MAJOR.

Regt! is het dan geen eigenzinnigheid? Waarom wilt gij het niet zeggen?

WALBORN.

Dewijft ik niet ontmenscht wil handelen. Het ware eene wreedheid —

DE MAJOR.

Op Kavaliersparole?

WALBORN.

Op Kavaliersparole!

DE MAJOR.

Staat uw geheim met het meisje in verband, dat gij in onzen Stamboom wilt brengen?

WALBORN.

In het allernauwste.

DE MAJOR, *tegen den Præsident.*

Ik wasch mijne handen in onschuld: Ik heb 'er niets mede te doen. Ik ben klaar, en daar mede punctum! Maar nog iets, Karel! zult gij het meisje niet laten varen?

WALBORN.

Neen!

DE MAJOR.

Punctum! daar staat uw vader! (*Stil tegen Woldek.*) Ga heen, en maak, dat de trouw geen voortgang hebbe: anders gebeurt 'er een ongeluk. (*Woldek wil gaan, Walborn houdt hem tegen.*)

WALBORN.

Blijf nog een oogenblik. Ik heb nog maar weinig woorden te zeggen. Wilt gij mij bedaard aanhooren, mijn vader?

DE PRÆSIDENT.

Goed, mijn zoon! spreek!

WALBORN.

Ik bemin een meisje, vader! dat niet van mijner rang is, en weshalve gij niet wilt, dat ik met haar in het huwelijk trede. Over den rang zullen wij het nooit ééns worden: daarom geen enkel woord hier van! — Gij zijt mijn vader! en het is mijn pligt, U geheel openharrig te zeggen, wat gij van mij te wachten hebt. Gij hebt mij laten in arrest zetten. Sta mij maar toe, dat men mij mijne vrijheid wel dra zal moeten weêrgeven.

D E

DE MAJOR.

Ziet gij wel, Heer Broeder! dat was maar niemendal!

WALBORN.

Vroeg of laat zal men mij mijne vrijheid te rug geven; dan — zal ik mijn vermogen nemen, dit kleed weér aantrekken, en het meisje, dat ik bemid, trouwen. — Neen, laat mij uitspreken, neen, vader! — Geen geweld, geene bedreiging, geene macht zal ooit in staat zijn, om mij van dit meisje te scheiden. (*De Major komt nader.*) Gij hebt geen ander middel, mijn vader! dan uwen zoon te dooden: Hebt gij mij verstaan? (*Plegtig.*) Denk niet, dat ik maar dreig, en waag, in dit denkbéeld, geene onregtvaardigheid tegen het meisje zelf. (*De Major vertoont alle teekens van angst.*) Hier sta ik, hef mijne hand op, betuig U —

DE MAJOR.

Houd op! houd op! om 's hemels wil! wacht! zie daar! (*Aan de deur; hij opent die en schreeuwet met luider stemme.*) Hendrik! houd op! Willem zeg, dat Hendrik, tot op nader order, moet halte maken! (*Tegen Walborn.*) Eij! zweer gij daar, dat de balken kraken! — Om 's hemels wil, Kareltje lief! staak dat leelijke zweeren!

W A L B O R N.

Laat mij uitspreken! Dit meisje, vader! wordt mijne vrouw, of uw zoon sterft. En nu laat hij, die voorheen mijn vriend was, U een plan uitdenken, dat mij hindert, om de hand van het meisje te bekomen, of te sterven! Deze twee uitersten, Mijn Heer Luitenant! stonden toch wel niet mede in het plan. Evenwel raad ik U, mijn vader! om ze vooral bij U in rekening te brengen.

D E M A J O R.

Karel! lieve Karel! gij zult het meisje hebben! — Loop! Mijn Heer Luitenant! haast U! Gij ziet, het is niets!

W A L B O R N.

Wat is niets? Wat is niets? Waar moet hij heen?

W O L D E K, *af.*

## A G T S T E T O O N E E L.

D E V O O R I G E N, *behalve VAN WOLDEK.*

D E P R Æ S I D E N T.

Gerust Karel! — Ik ben uw vader, en niet uw beul! Verdient dit meisje wel zoo veel liefde? antwoord!

T A L.

WALBORN.

o, Zij verdient liefde, om dat zij bemint: getrouwheid, om dat zij getrouw is.

DE PRÆSIDENT.

En wanneer zij U nu niet getrouw ware, en U eens niet beminde?

WALBORN.

o Mijn vader! spot toch niet langer met mij!

DE MAJOR.

Neen, neen! lieve Karell — Maar *posito*, dat zij U eens niet getrouw ware?

WALBORN.

Dan wil ik, zonder eenen enkelen zucht te slaken, de bijslaap trouwen van den grootsten gek, die 'er leeft.

DE MAJOR.

Karel! nu zijt gij verloren!

DE PRÆSIDENT.

En ik de gelukkigste vader —

WALBORN, *verschrikt.*

Wat? Om 's hemels wil! spreek! spreek!

DE PRÆSIDENT.

Luister dan — (*Karel zijt op een stoel neder.*)  
Wat deert U, Karell!

WALBORN.

Om 's hemels wil! spreek toch!

DE PRÆSIDENT.

Ik liet haar halen, om eens te beproeven, of zij  
uwe liefde ook wel waardig was.

WALBORN.

O Hemel!

DE PRÆSIDENT.

En zij nam oogenbliklijk het besluit, om uwe hand  
te laten varen, en —

WALBORN.

O Folter mij niet op die pijnbank, of pijnig mij  
ten minste niet zoo lange!

DE MAJOR.

Her uit 'er meé! het mag kosten wat het wil! Zij  
nam uwen Hendrik.WALBORN, *opspringende.*Monsters! Moordenaars! Waar is zij? waar is zij?  
(*Hij zijt weer op de stoel neder.*) O Wat een af-  
schuwlijk weefsel van boosheid! Gij hebt haar ge-  
dwongen, mijnen Hendrik te trouwen!

DE MAJOR.

Doe dan toch de ooren open, Kareltje! wie spreekt  
er van dwang? — Gij hoort immers, zij besloot 'er  
vrij-

vrijwillig toe, eerst om eenen boer, toen om uwen  
Hendrik —

WALBORN, *in de sterkste driftvervoering.*

Vader! bij hemel en hel! als dat waar is dan —  
(*De Major houdt hem den mond toe.*) ben ik ver-  
loren, dan begeer ik niet langer te leven!

NEGENDE TOONEEL.

VAN WOLDEK, BOSSE *hem achter na loopende,*  
DE VOORIGEN.

BOSSE.

Maar hoor dan toch —

WOLDEK.

Loop naar den duivel!

BOSSE.

Goed, maar de Domine —

WOLDEK.

Loop naar den duivel! zeg ik.

BOSSE.

Allerbest, maar hij heeft —

DE MAJOR.

Wat heeft hij? —



BOSSE.

Het jonge paar getrouwd.

WALBORN.

Getrouwd? ó weel getrouwd! Zoo doet de wreede moordenaar zijn slachtoffer duizend dooden sterven. — ó Hemel! — maar ik! ik ben haar wreeker! (*Hij wil weg, maar de Major, Woldek en Bosse vallen hem in de armen.*)

DE MAJOR.

Karel! zij zullen gescheiden worden! gij zult ze hebben! Op Kavaltiersparole! zij zullen gescheiden worden.

DE PRESIDENT.

Hoor toch, mijn zoon!

WALBORN, *zich van hem losmakende.*

Laat mij los, gebroeders!

## TIENDE TOONEEL.

HENDRIK en ROOSJE, DE VOORIGEN.

DE MAJOR, *op Hendrik taaloopende.*

Weg! laat die hand los! en hebt gij de courage, om bij het meisje te slapen —

HENDRIK.

Wat drommel! niet bij mijne vrouw slapen?

WAL-

WALBORN, *rukt zich los.*

Rampzalige! (*Hij loopt naar Hendrik toe.*)

DE MAJOR, *schreeuwt Walborn toe.*

Luister toch naar rede: zij zullen gescheiden worden!

HENDRIK.

Help! help! Gij hebt mij immers zelf toegestaan,  
om Roosje --

WALBORN, *beschouwt Roosje.*

Is dat uwe vrouw?

HENDRIK.

Wel zeker --

DE MAJOR.

Gij wordt gescheiden, en dat op het oogenblik --

HENDRIK.

Maar, Mijn Heer Major! om wat rede dan? ik zal  
het wel blijven laten!

DE MAJOR.

Wat, schurk? -- En toch heeft hij regt! Zoq  
veel geld als gij wilt, Hendrik! dring op de scheiding  
aan.

WALBORN, *ziet allen, den een na den anderen, met  
grootte verbaasdheid, aan.*

Is dat uwe vrouw?

B O S S E.

Ik heb het immers genoeg gezegd, dat de Domine —

W A L B O R N.

Met dit meisje zijt gij getrouwd, Hendrik? waarlijk getrouwd?

D E M A J O R.

Gij hoort immers, dat zij weér gescheiden zullen worden.

W A L B O R N.

Gescheiden? waarom gescheiden?

D E M A J O R.

Nu, jongenlief! zal zij zijne vrouw dan blijven?

W A L B O R N.

Hemel! (*verbaasd.*) als hij ze behouden wil!  
(*bitter.*) Maar wat is dat?

D E M A J O R.

Wat is dat? (*driftig.*) houdt gij mij voor den gek?

B O S S E.

Uwe Excellentie, Mijn Heer de Generaal! ik heb het genoeg gezegd, maar toen moest ik naar den duivel loopen.

D E M A J O R.

Wat hebt gij gezegd?

B O S S E.

Dat de Domine ze trouwde.

DE MAJOR.

Och! loop naar den duivel, dat weet ik well

BOSSE.

Zoo, uwe Excellentie! mijn wijf weg, en nu nog naar den duivel op den koop toe!

WALBORN.

Vader! vader! stel mij niet weder op eene zoo gevaarlijke proef! Wat beduidt die grap?

DE PRÆSIDENT en WOLDEK, even verbaasd.

Wat is dat?

DE MAJOR, driftig.

Nu zal 'er dan niemand den mond open doen, en zeggen, wat dit alles beteekent?

*Allen te gelijk.*

DE PRÆSIDENT.

Ik weet het niet.

WOLDEK,

Ik kan het niet begrijpen.

HENDRIK,

Dat mag de drommel weten.

ROOSJE.

Ik weet het ook niet.

WALBORN.

Ik sta hier, en weet waarachtig niets.

BOSSE.

Ik heb het immers genoeg gezegd.

DE MAJOR.

Ik schijn hier wel in een dolhuis te wezen. Iemand moet het toch weten, Karel!

WALBORN.

Ik ben zoo verbaasd, lieve Oom! als gij zelf.

WOLDEK.

Maar voor den duivel, wat is dat toch? Is dit uwe geliefde niet, Walborn?

WALBORN.

Ben je gek? dat meisje is Hendriks bruid.

HENDRIK.

Nu, Mijn Heer de Præsident! de duizend daalders!

DE PRÆSIDENT.

Loop naar den duivel!

HENDRIK.

Mijn Heer Major! gij hebt 'er borg voor gesproken.

DE MAJOR.

Gij zult ze hebben. Zij is dus Hendriks bruid.

BOSSE.

Dat heb ik immers altijd gezegd; maar luistert men 'er naar?

WOLDEK.

Gij mogt den drommel gezegd hebben: gij zeidet, dat zij de geliefde was van 's Præsidents zoon.

BOSSE.

Wel nu, dat zeg ik nog.

WOLDEK.

Hendrik! was Roosje dan uwe bruid?

HENDRIK, *stil.*

Ik geloof, dat ik hier de eenigste ben, die nog zijn verstand heeft. (*Overluid.*) Ja zeker! Roosje moet ook van eenen dollen hond gebeten zijn; want zij wil nog niet gelooven, dat ik Hendrik ben. Kent gij mij nu, Roosje?

DE MAJOR.

Zijt gij dan allen razend dol? — Maar stil! (*Tegen Roosje.*) Wie zijt gij?

ROOSJE.

Roosje Bosse. (*De President staat mismoedig van verre.*)

HENDRIK, *schreeuwet luidkeels.*

Dat is niet waar; dat is een leugen.

DE MAJOR.

Nu, eindelijk komt het toch! Wie is het dan?

HENDRIK.

Roosje Muller; want Muller is mijn naam, en eens vrouw heet naar haren man.

DE MAJOR.

Gij zijt een gek!

HENDRIK.

Al weér niet getroffen: ik ben Hendrik Muller,  
Mijn Heer zijn getrouwe dienaar.

BOSSE.

Als dat waar is, laat ik mij ophangen. Het is een  
leugen.

HENDRIK.

Nu, dat mogt ik toch hooren! wie ben ik dan?

BOSSE.

De zoon van Mijn Heer den Præsident, die Roosje  
altijd achter na liep, en ze mij nu voor de neus heeft  
weggehaald. Ik heb het genoeg gezegd.

DE MAJOR.

Maar voor den drommel! verklaart mij toch, hoe  
het met die gansche zaak zit?

WOLDEK.

Thands begriip ik het. *(Hij lacht, wat bij kan.)*  
Kijk, Walhorn! Bosse heeft al de schuld van deze  
potzige vergissing. Hij zeide ons heden morgen,  
toen wij hier aankwamen, dat hij uwe geliefde kende.

BOSSE.

Dat is niet waar! dat is ook een leugen.

W O L D E R.

Wat, schurk! hebt gij niet gezegd —

B O S S E, *op Hendrik wijzende.*

Van dien dáár heb ik gesproken, en nu heeft hij ze immers zelfs getrouwd.

W O L D E R.

Ziet gij nu, Mijn Heer Major! hij houdt Hendrik voor Karel; wij lieten het meisje halen, en nu denk eens, hoe wij verbaasd stonden, Karel! Zulk een meisje! Wij laten daar op Karel arresteeren, het meisje daarbij, en dwingen haar om met uwen Hendrik te trouwen. Ha! ha! ha! ha!

D E M A J O R.

En wel met eene bruidschat van duizend daalders, ha! ha! ha! ha! Nu, dat is toch waarachtig grappig! ha! ha! ha! ha!

W A L B O R N.

Gij dwingt de bruid, den bruidegom te trouwen. Ha! ha! ha! ha!

H E N D R I K.

Mijn Heer de Præsident zal vast in lange niet, met zoo veel vermaak, de Kerke-regten beraald hebben, ha! ha! ha! ha!



DE MAJOR.

Ja, maar het meisje wilde toch in het begin niet.

ROOSJE.

Zijt gij dan niet de zoon —

HENDRIK.

Begint gij het nu te vatten?

ROOSJE.

Ik wist ook waarlijk niet, waarom ik U eerst in het geheel niet nemen mogt, en toen weêr met alle geweld nemen moest. Hi! hi! hi!

BOSSE.

Gij zijt dus de bediende maar?

HENDRIK.

Weet niemand dan hier, wie hij is?

ALLEN, *lachen, behalve de President, die met een duister gelaat staat te kijken.*DE MAJOR, *tegen den President,*

Lach toch! ouwe!

DE PRESIDENT.

Ik wist waarlijk niet, wat hier zoo veel te lachen ware.

BOSSE.

En ik niet.

H E N D R I K.

De duizend daalders bruidſchat, Mijn Heer de Preſident!

D E P R Æ S I D E N T.

Duizend rottingſlagen ſtaan ten dienſt.

H E N D R I K.

Ik ben van uwe gedachten, dat hier bij niets te lachen valt.

D E P R Æ S I D E N T.

Mag ik dan nu eindelijk vragen, wie uwe geliefde is?

W A L B O R N.

ô Mijn vader! Laat deze ſchertſende wenk van het noodlot U leeren. Geef mij uwe toefſtemming!

D E P R Æ S I D E N T.

Eer ik weet, aan wien? Wie is uwe geliefde?

W A L B O R N.

Vader! uwe handelwijs met dit meisje hier noopt mij tot voorzichtigheid. Beloofſt gij —

D E P R Æ S I D E N T.

Bosſe! bedenk U toch wel: wie is de geliefde van dien jongman?

B O S S E.

Ja, dat weet ik in de daad niet; maar wel, dat ik de mijne kwijt ben.

D E

DE PRÆSIDENT.

Hendrik! de bruidſchat ligt klaar; wie is het meisje?

HENDRIK.

Ach! Mijn Heer Præſident! ik had zoo veel met mijne eigen zaken te doen, dat ik 'er mij niet om bekommeren kon, waar Mijn Heer liep. Ik weet het niet.

DE PRÆSIDENT.

Uwe geliefde is niet van adel?

WALBORN.

Neen, mijn vader! wanneer echter geest, hart en ſchoonheid adel geven, ja dan is zij van den hoogſten adel.

DE PRÆSIDENT.

Ik ben moede, langer te filoſofeeren, en mijnen zoon verder te verwijven: gij, Karel! gaat mede naar de Reſidentie-Stad, en gij ook, potzige ſchurk! (*Tegen Hendrik.*)

DE MAJOR.

Wat? en dat heden op zijnen trouwdag? Broeder! gij zijt een heiden. Hij zal hier van daag bruiloft houden, daar ſta ik voor in. Gij hebt thands uwes gekregen; begin nu niet weêr op nieuw. Ik ben in eene goede luim, maak mij niet knorrig. Wat Karel daar gezegd heeft van hart, geest — ſchoonheid

heid behoort 'er wel niet mede bij — dat die adel geven, kijk, dat geloof ik ook; en ware dit zoo niet, ware de eerste Walborn een loeris geweest, en ik wist het, dan wilde ik, dat ik Michel heette, en de broeder van dien daár (*op Bosse wijzende*) was, want dan ware ik de eerste van mijne familie.

WALBORN.

Mijn vader! zoudt gij mij, in geen geval, een burgerlijk meisje toestaan?

DE PRÆSIDENT.

Neen!

WALBORN.

Gij hebt mijnen eed gehoord.

DE PRÆSIDENT.

Ja, en ook uw lachen. Wie zóó lacht, mijn zoon! schiet zich niet voor den kop.

WALBORN.

Gij wordt bitter, mijn vader! en — ik — wenschte zoo gaarn, dat gij vriendlijk waart, op dat gij niet aan mijne liefde mogt twijfelen. Hebt gij een kwartiertje tijd voor mij overig?

DE PRÆSIDENT.

Met U alleen?

WALBORN.

Met mij alleen!

K

P E

DE MAJOR.

Ik ben de derde man. —

WALBORN.

Neen, mijn oom! wat ik met mijnen vader te spreken heb, duldt geene getuigen.

DE MAJOR.

Ho! ho! Nu komt dan, kinderen! wij willen onderwijte eens rondspringen. Zijn 'er ook muzikanten hier, Bosse?

BOSSE.

Ja!

DE MAJOR.

Laat ze komen. Marsch! Heer Bruidegom. Voor uit! Ik heb de arriergarde.

BOSSE.

Alles pret, behalve voor mij.

WOLDEK.

Ziet gij wel, Roosjel dat ik bij U ter bruiloft ga?  
(*Allen af, behalve de Præsident en Walborn.*)

E L F D E T O O N E E L.

DE PRÆSIDENT *en de jonge* WALBORN.WALBORN, *bartlijk.*

Mijn dierbare vader! Kan het lint, dat gij draagt, en de rang, dien gij hoogfchat, en, vader! die U,  
en

enkel voor het oog van onkundigen, eer bijzet, kan dit alles, wat men grootheid noemt, bij U de plaats der liefde vervullen, die U zoo frisch, zoo verkwikkend, uit dit hart te gemoet vliegt?

DE PRÆSIDENT.

Wat zal die vraag? ik begrijp ze niet.

W A L B O R N .

Lieve vader! al ware U ook de magt gegeven, mij te overreden of te dwingen, om mijn geluk op te offeren voor eenen trap hooger in rang, dien gij beklimmen zoudt: vader! ik vraag U, zoudt gij, op dezen trap hooger, de zuchten van uwen rampspoedigen zoon minder hooren?

DE PRÆSIDENT.

Een jaar zult gij zuchten, en dan gelukkig zijn.

W A L B O R N .

En tot wat prijs zou de vader eenen geliefden zoon willen doemen, om een jaar lang ongelukkig te zijn?

DE PRÆSIDENT.

Om hem, gedurende zijn geheel volgend leven, gelukkig te zien.

W A L B O R N .

Zeg dat niet, vader! hoe dikwerf hebt gij zelf niet den rang en de verkeering aan het hof eene ver-

K a .

gulde

gulde rampzaligheid genoemd? hoe meenigmaal heb ik niet, toen ik nog een kleine jongen was, duistere rimpels op dat gelaat gezien, veroorzaakt door den rang, en die mijne kindlijke spelen weêr verdrijven moesten? hoe dikwijls moest de *Præsident* van het geluk teeren, dat hij als *Vader* genoot? en wanneer behoeftet gij, als *Vader*, iets van den *Præsident* te ontleenen? *Vader!* zoudt gij U, in eene boerenhut, minder gelukkig hebben gevoeld, wanneer zich deze of gene volkomenheid van mijnen geest ontwikkelde, wanneer mij eenige arbeid gelukte, of wanneer eene ziekte, die het kind bedreigde, het nu voorbijging en verschoonde? — Wat behoeftet gij meer tot uw geluk, dan uw vaderlijk hart, en het bewust zijn, dat ik gelukkig was? — Waarom wilt gij vader en zoon ganschlijk vergeten, en mij als eenen trap gebruiken, waar op gij uwen voet zet, om langs denzelfen tot hoogheid te klimmen? Zou ik dan niet meer, dan dit, voor U bezitten, vader? bezit ik dan geen hart, welks liefde U gelukkig moet maken, om dat het U lief heeft en eerbiedigt, en geenszins uwen rang of vorstengunst?

## DE PRÆSIDENT.

Ik heb U laten uitspreeken, om aan alle deze dweepzieke tegenwerpingen, op éénmaal, een einde te maken. Ik wil U nergends toe dwingen, zoo min, om een trap tot mijne grootheid te zijn, als

om zelf tot grootheid op te klimmen ; maar beletten wil ik U , eene onregtvaardigheid jegens mijne neven te begaan.

W A L B O R N .

Eene onregtvaardigheid , mijn vader ? Gij vergeet , dat gij , zonder die onregtvaardigheid , in het geheel niet aanwezig zijn zoudt ; en , vader ! mijne kinderen , denk ik , zullen hunne moeder met geene andere vrouw willen verruilen , al kon die vrouw hen ook tot erfgenamen van eenen troon maken.

D E P R Æ S I D E N T .

Zoo spreekt verblindde drift ; uw verfehoven zoon zal anders spreken.

W A L B O R N .

En dunkt hij zich door zijne moeder verlaagd , zoo laat hij dit doen , want dan is hij voor geen edeler gevoel vatbaar. De wetten der groote wereld , mijn vader ! veranderen ieder oogenblik ; maar de wetten van het hart zijn eeuwig , gelijk de natuur , die ze voorschreef.

D E P R Æ S I D E N T .

Gij gaat mede naar de Residentie - Stad ; Karel !

W A L B O R N .

Mijn vader ! (*Zich bedenkende.*) Lieve vader ! dwing mij niet. —



DE PRÆSIDENT.

Waar toe niet? gij schijnt verlegen.

WALBORN.

Ik wilde uwen zegen liever aan uw vaderlijk hart, dan aan uw berouw, te danken hebben.

DE PRÆSIDENT.

Hoe meent gij dat?

WALBORN.

Nog eens, lieffte vader! zult gij mij uwen zegen, tot een huwelijk met een burgermeisje, in alle gevallen, weigeren?

DE PRÆSIDENT.

In alle gevallen! Nog meer! indien gij het, ondanks mijn verbod, wist mogelijk te maken, zou ik ophouden, uw vader te zijn. Kies nu tusschen vader en meisje.

WALBORN, *teder.*

Ik heb reeds gekozen, en herhaal mijne keuze nog eens, mijne beminde naamlijk uit liefde, uit eerbied voor U, en zou dit meisje veelligt kiezen, al beminde ik haar niet, om dat de zoon, die zijnen vader eert, ook deszelfs schulden moet betalen.

DE PRÆSIDENT.

Wat zegt gij?

WAL-

WALBORN.

De vader van het meisje was wel eêr uw pachter,  
en heet Lehdorf.

DE PRÆSIDENT, *wandelt onrustig heen en weêr.*

WALBORN.

Mijne hartstocht, mijn vader! zal weêr goed ma-  
ken, wat de uwe bedorven heeft. (*Aan zijns vaders  
bals.*) Ó Mijn vader! toon mij niet langer een zoo  
duister gelaat. Reeds voor lange, niet waar, heb-  
ben tranen en berouw uw bedrijf vernietigd, en  
deszelfs aandenken uit uw hart gewischt?

DE PRÆSIDENT.

Ik bezit een menschlijk hart, mijn zoon! berouw  
is eene heltsche furie. Thands voert mijn zoon,  
mijn eigen zoon mij dezelve, met eenen scherpen  
geeszel te ontmoet, om zijns vaders hart te teisteren.  
(*Diep getroffen.*) Ó Mijn zoon! mijn zoon!

WALBORN.

Neen, mijn vader! het berouw niet, maar de ver-  
zoening brengt U uw zoon, in de gestalte van een  
vriendlijk meisje, als uwe dochter. Uwe tranen  
over het misdrijf zijn reeds allen gevloten; uw be-  
rouw heeft ze opgedroogd; maar, mijn vader! de  
gade der vrouw, die gij eens bemindet, stort nog tra-  
nen, die de tijd niet opgedroogd heeft, en welken

de voorzienigheid voor U bewaard heeft, om ze af te wiffchen. Uw hart is geneezen, genees nu ook het hart van uwen voormaligen vriend, van uwen beledigden Lehndorf!

DE PRÆSIDENT, *ombelst ftlzwijgend zijnen zoon.*

Gij treft laat, hemel! of gij verplettert. ó Mijn zoon! mijn zoon! was het regt, dat gij mijn grijze hoofd befchaamdet? —

W A L B O R N.

*(Werpt zich hem te voet en omvat zijne knien; de vader buigt zich over hem en ombelst hem, met fmertlijk gevoel, maar fpraakloos.)*

## T W A A L F D E T O O N E E L.

D E M A J O R en D E V O O R I G E N.

D E M A J O R.

**H**e! daar, bij zulk een tooneel roepen mij die monfters niet! *(Hij beurt Karel op, en ombelst broeder en neef.)* en gij weet, dat iets van die natuur de hemel voor mij is. Nu, bravo! broeder! Tranen in de oogen van eenen Præfident van juftitie zijn een oogst meer voor een land. Waarachtig! ik mag wel menfchen weenen zien; want ik zelf mag  
niet

niet schreijen! (*Hij veegt zich de oogen, en kan nauwlijks spreken van snikken.*) Nu ouwe? reeds verzoend?

DE PRESIDENT.

Nog niet, lieve broeder! ik heb nog iets met Karel te spreken. Kom dan! mijn zoon! (*Beiden elkander omarmende, af.*)

D E R T I E N D E T O O N E E L.

DE MAJOR, *alleen.*

Hem! wat mag dit weér zijn, dat den ouden ver-  
stokten broeder het water uit het hart in de oogen  
pompt! Altijd zeggen zij mij het eerst, als de  
zaak geheel voorbij is, en alles met een luf vertel-  
feltje kan besloten worden, waar bij men alleenlijk  
merkt, hoe iemand het hart in het lijf zou omgekeerd  
wezen, als men de zaak zelve had bijgewoond. Dat  
is net, als of de zon in de Opera opgaat; de  
oogen doen 'er iemand niet zeer van, dat is waar!  
He, wie is dat?

## VEERTIENDE TOONEEL.

LOUISE, DE MAJOR.

LOUISE, *beschroomd.***H**ier ook niet? (*Zij wil te rug gaan.*)

DE MAJOR.

Wien zoekt gij, mijn schoone kind?

LOUISE.

Ach! ik zoek — (*Zij droogt zich de oogen.*)  
 ó, hoe ongelukkig ben ik! — (*Zij ziet opmerkzaam  
 den Major aan.*) Wie zijt gij? — Zijt gij misfehien  
 de vader, de Præsident?

DE MAJOR.

Præsident? Neen, neen, mijn schoon kind! Ik  
 ben soldaat.

LOUISE.

Een soldaat? ó Hemel! dan hebt gij hem gevan-  
 gen genomen? Ik bid U, lieve, goede man! laat  
 mij hem toch maar éénmaal nog zien en spreken.  
 Hij heeft mij leed, groot leed heeft hij mij gedaan;  
 en evenwel mogt ik hem gaarn nog eens zien en  
 vragen: ó Karel! wat deed ik U toch, dat gij  
 mij bedroogt? — ó Lieve soldaat, doe hem geen  
 kwaad!

DE MAJOR.

Indien hij U leed gedaan heeft, meisje lief! dan zweer ik U bij mijnen fabel, dat ik hem zijn gansche leven door plagen zal; maar, meisje! meent gij den zoon van den Præsident? die bedriegt niemand, en doet niemand leed.

LOUISE, *geeft den Major de band.*

Ó! Is dat waar? heeft hij mij niet bedrogen? Indien dat waar was, ó lieve oude man! voor dat berigt zou ik U beminnen, als mijnen vader. Zie, waarom zou hij mij ook bedrogen hebben? ach! ik beminde hem zoo met geheel mijn hart, beminde hem tederer, dan mijnen vader zelfs. Waarom zou hij mij voor die liefde bedriegen? Ó, waar is hij?

DE MAJOR.

Hij komt aanstonds, mijn goede, lieve kind! Zeg mij eens, zijt gij dan de beminde van Karel, den zoon van den Præsident?

LOUISE.

Ó ik ben nog meer, ik ben immers zijne vrouw.

DE MAJOR.

Zijne vrouw? wat? zijne vrouw? — Gij dus? Karels vrouw? Gij? laat ik U daar op eens regt bekijken. Kom, kind! (*bij kust haar.*) dit tén onderpand! — Hoor, meisje of vrouw! U laat ik,  
bij

bij mijnen fabel , midden in mijnen stamboom schilderen , op dat uwe laatste naneven mogen weten , welk een schrander stamvader en schoone stammoeder zij eens hadden. Veeg de tranen uit uwe blauwe oogen. Karel is geheel onschuldig , op kavaliersparole ! of waar mede heeft hij U leeds gedaan , mijn lam ?

L O U I S E .

Ach ! waar mede ? Zie , lieve man ! hij komt bij mij en spreekt met mij ; ik bemid hem , en duizendmaal heeft mij insgelijks verzekerd , dat hij mij allervurigst bemidde. Ach ! ik geloofde dat zoo vast , als of het met vurige letters aan den hemel geschreven stond. Hoe konden ook Karels oogen , en Karels oogen vol tranen , liegen ?

D E M A J O R .

Bravo ! meisje ! een nat oog liegt niet. Hoe is het dan ? wij schijnen beiden ook natte oogen te hebben. Ik heb U lief , meisje ! Hebt gij mij , ouden man , ook wel een weinigje lief ? Spreek ! een nat oog liegt niet !

L O U I S E .

Neen ; Karels oog liegt niet. Nu , daar nemen zij hem van daag gevangen , en ook een meisje uit dit dorp , waar aan hij dezelfde verzekeringen van de vurigste liefde —

DE MAJOR.

Houd op, kind! daar is geen enkel woord waar van! dat was eene vergissing! Uw Karel! kindlief! bemint U, teder, hartlijk, boven alle mate, oneindig, en op alle wijze, zoo sterk, als men ooit beminnen kan: geloof mij dit: ik heb nog nooit een valsch woord gesproken.

LOUISE.

o Lieve, lieve, allerlieffte vader! (*Zij sluit hem, vol vreugde, in hare armen.*)

DE MAJOR.

Ja, kindlief! dat is zoo! Maar wie zijt gij dan? Hoe is uw naam?

LOUISE.

Ik heet Louise. Maar lieve, oude vader! gij zijt soldaat; gij moet alle ongelukkigen beschermen; bescherm gij ons toch tegen den Præsident. Hij is, U wil ik het wel zeggen, hij is de moordenaar van mijne moeder. Ik beef, hem te zien.

DE MAJOR.

Wie? kind! wie? De Præsident Walborn de moordenaar van uwe moeder? Wat? is dat waar? hoe heet uw vader?

LOUISE.

Thands Leopold; voorheen Lehndorf. Hij was de vriend van den Præsident, en zie — de Præsident  
be-



bemide mijne moeder, hij liet mijnen vader gevangen zetten, en mijne moeder stierf van verdriet, gelijk ik sterven zal, als hij mij Karel niet weder geeft.

DE MAJOR, *loopt toornig heen en weder.*

Houd op! houd op! Wat duiyel! — Een moordenaar! en zulk een mensch wordt niet schaamrood, als hij van den stamboom spreekt, waar op zijn naam figureert. Met eenen moordenaar? houd! — Kind! gij komt niet mede in den stamboom, en mijnen naam wil ik ook uitschrapen. Karel, ik en gij willen eenen nieuwen stamboom voor ons maken.

### V I J F T I E N D E T O O N E E L.

WALBORN, DE PRÉSIDENT, DE VOORIGEN.

WALBORN.

Louise! (*Zij vallen elkaar in de armen en blijven zoo spraakloos staan.*)

DE PRÉSIDENT, *nadert den Major, maar de Major keert hem toornig den rug toe.*

Ik ben met Karel verzoend, Major! (*De Major wijst, met zijnen stok, naar den bemel, en gaat van den Præsident af.*) Hoort gij wel, broeder! Major! Ik ben met Karel verzoend! Broeder! wat deert U!

DE MAJOR, *wijst naar den bemel.*

Verzoen U ook met den hemel!

DE PRÆSIDENT.

Karels geliefde komt in den stamboom, broeder!

DE MAJOR.

Voor den duivel, neen! zij komt 'er niet in, op parole niet!

DE PRÆSIDENT.

Wat? begint *gij* nu? zij komt 'er in!

DE MAJOR.

Neen, zeg ik; laat 'er Jaqueau en Cartouche in schilderen, met galg en rad 'er om heen! Laat mij ongeschoren!

DE PRÆSIDENT.

Broeder! ik weet niet. —

DE MAJOR.

Dan weet ik het! — Holla! en punctum! Laet *gij* Kain en den duivel in den stamboom zetten, maar dat meisje niet.

DE PRÆSIDENT.

Wie is dat meisje? — Karel! is dat Louise?

WALBORN.

Dat is mijne Louise! mijn vader?

DE PRÆSIDENT, *wil haar naderen.*

DE MAJOR, *springt 'er tusfchen.*

Houd! raak ze niet aan! dat meisje is mijne erfgenzaam: ware uw zoon 'er niet, ik zou U, op hufaren manier, den kop wasfchen. Kent gij de moeder van dat meisje? gij flamboomsgek! Kijk, den eerften hond bij mijn Esquadron, die steelt of moordt, laat ik uwen flamboom op den rug vastspijkeren, en jaag hem zoo weg. Dan is hij gebrandmerkt! donder en hagel!

DE PRÆSIDENT.

Broeder! wees niet onbarmhartiger dan mijn geweten! Mijn zoon heeft mij eenen kus van verzoening gegeven: broeder!

DE MAJOR.

Als gij een geweten hebt, dan zal ik zwijgen; maar, — daar twijfel ik aan: dan hadt gij immers ten minften den flamboom in een duifter hoekje gehangen. Wat mensch, die de kanker aan de neus heeft, ziet wel gaarn met honderd fraaije gezichten in den spiegel?

DE PRÆSIDENT.

♠ Broeder, broeder! hoe wréed zijt gij!

DE MAJOR.

Wreed? daar behoede mij de hemel voor! —  
 Liever wil ik een half uurtje naar buiten gaan. (*Hij  
 wil gaan, maar Leopold komt hem te ontmoet.*)

## ZESTIENDE TOONEEL.

LEOPOLD, DE VOORIGEN.

LOUISE.

Mijn vader!

DE MAJOR.

Is dit de vader? — Mijn Heer Lehndorf! ik heet  
 Walborn, maar ben geen Præsident, waar over ik  
 mij, in dit oogenblik, hartlijk verheug. Ik ben een  
 eerlijk man! Gij hebt eene bekoorlijke dochter, de  
 geliefde van mijnen neef Karel. Zij wordt zijne  
 vrouw, en daarbij mijne dochter en erfgename, en  
 gij, wanneer gij wilt, wanneer gij eenen Walborn  
 vertrouwt, mijn vriend en broeder.

LEOPOLD.

Mijn kind! mijne Louise!

LOUISE.

o Vader! alles was eene vergissing en nu is alles  
 goed. Mijn Karel bemint mij, bemint mij alleen;  
 zijn vader geeft ons zijnen zegen —

L

DE

DE MAJOR, *stilt, bij zichzelf.*

Bewaar ons de hemel voor dien zegen!

LEOPOLD.

Zijt gij dan nu gelukkig, Louise? Den hemel zij dank! (*Hij ombelst haar.*)

WALBORN.

Mijn vader! (*bij vat Leopolds hand.*) ik ben gelukkig! Zegen mij!

LEOPOLD.

De hemel zegene U, wat kan ik arm zwak mensch zegenen! gij blijft toch bij mij?

WALBORN.

Tot aan uwen dood, mijn vader! van het tegenwoordig oogenblik af ben ik geheel en al de uwe.

DE MAJOR, *op den Præsident wijzende.*

Daar staat 'er nog een van verre, de heilige Magdalena!

DE PRÆSIDENT, *komt nader.*

Lehndorf! ik ben — de Præsident Walborn, de — moordenaar van uwe vrouw, maar de vader van Karel.

LEOPOLD.

(*Legt zijn hoofd op Louises schouder.*)

DE MAJOR, *kust den Præsident.*

Daar! ik ben verzoend; gij hebt uwe straf weg.

WALBORN.

W A L B O R N.

*(Kust Leopolds hand, en beurt hem zachtjes van Louise's schouder in de hoogte. Hij en Louise slepen Leopold met zacht geweld in de armen van den Præsident)*

D E P R Æ S I D E N T.

Verzoening, Lehdorf! in de armen van onze kinderen!

L E O P O L D, *met eene zwakke stem.*

Verzoening!

D E M A J O R.

Zoo is het regt? Verzoening! Lieve hemel! zie op dit tooneel neder; dat is zoo iets voor ons beiden! *(Hij loopt baastig in bunne omarmingen, en het gordijn valt.)*

*Einde van het derde en laatste Bedrijf.*

WALTON

(The last of the series, we have the...  
... ..  
... ..)

...

... ..

...

...

... ..  
... ..  
... ..  
... ..

...

